

Minna Piri

Laulupiirtäminen

Menetelmän käyttäjälähtöinen kehittämistutkimus

Opinnäytetyö

Syksy 2014

SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri

Kulttuurituotannon tutkinto-ohjelma, musiikkipainotteinen sosiokulttuurinen työ

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Liiketoiminta ja kulttuuri

Tutkinto-ohjelma: Kulttuurituotanto

Suuntautumisvaihtoehto: Musiikkipainotteinen sosiokulttuurinen työ

Tekijä: Piri, Minna

Työn nimi: Laulupiirtäminen: menetelmän käyttäjälähtöinen kehittämistutkimus

Ohjaaja: Kareinen, Jussi

Vuosi: 2014

Sivumäärä: 44

Liitteiden lukumäärä: 6

Tämä tutkimuksellinen opinnäytetyö pureutuu laulupiirtämisen teoriaan ja käytäntöön, painottuen menetelmän ja siihen liittyvien palveluiden kehittämiskohtien analyttiseen tutkimiseen. Työ sovitaa laulupiirtämistä myös sosiokulttuuriseen kontekstiin sekä kulttuurituottajan työkalupakkiin. Opinnäytetyön toimeksiantaja on laulupiirtämisen menetelmän kehittäjä Minna Lappalainen. Laulupiirtämisestä ei ole julkaistu tutkimustietoa ennen tätä opinnäytetyötä.

Tämän opinnäytetyön empiirinen fokus on tutkimusasetelmassa, jonka keskiöön asettuvat laulupiirtämisen käyttökokemusten kerääminen ja analysointi sekä menetelmän kehittämismahdollisuuksien innovatiivinen havainnointi. Työ tarkastelee näitä seikkoja käyttäjälähtöisyyden näkökulmasta, jonka teoreettinen viitekehys on myös tarkastelun alla. Teoriaosuudessa käsitellään laulupiirtämisen kahta keskeistä teoreettista pääfokusta: pedagogista ja terapeutista.

Tämä opinnäytetyö on informatiivinen kokonaisuus laulupiirtämisen menetelmästä. Työn yhteydessä toteutetun käyttäjälähtöisen kehittämistutkimuksen tulokset antavat hyvät lähtökohdat laulupiirtämisen pitkäjänteiselle kehittämistyölle. Työn toimeksiantajan lisäksi opinnäytetyön sisältö palvelee laulupiirtämisen monipuolista käyttäjä- ja kohdesegmenttiä sekä muita menetelmästä ja sen eri osa-alueista kiinnostuneita eri alojen ammattilaisia.

Avainsanat: laulupiirtäminen, käyttäjälähtöisyys, kehittämistutkimus, sosiokulttuurinen, innostaminen

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Business and Culture

Degree programme: Cultural Management

Specialisation: Socio-Cultural Work (Music)

Author: Piri, Minna

Title of thesis: Sing drawing: a user-centred project for the development of the method

Supervisor: Kareinen, Jussi

Year: 2014

Number of pages: 44

Number of appendices: 6

This thesis deals with sing drawing, a Finnish functional method. The focus is on researching how to develop this method from a user-centred approach. Sociocultural motivation context is also in an important role in this study, which was made from the perspective of cultural management. The developer of sing drawing, Minna Lappalainen, was the commissioner of this thesis. This kind of research had not been done before.

The empirical framework of the thesis consists of user-based experiences, and analysing how to exploit them in the development of the method. The theoretical part of the study deals with user-centred design and the two theoretical main focuses sing drawing: pedagogic and therapeutic.

This thesis includes a great deal of information of the sing drawing method, which is very important for the developer of sing drawing, but also for the users of the method and people who are interested in the method. With the information of the study, it is possible to know the sing drawing method better. It also allows for continuous development.

Keywords: sing drawing, user-centeredness, development, socio-cultural, motivation

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract	3
SISÄLTÖ	4
Kuva- ja kuvioluettelo	5
Käytetyt termit	6
1 OPINNÄYTETYÖN ÄÄRIVIIVAT.....	7
2 LAULUPIIRTÄMINEN	8
2.1 "Piirrä laulaen – Laula piirtäen!"	8
2.2 Laulupiirtämisen teoreettinen viitekehys	11
2.2.1 Pedagoginen.....	12
2.2.2 Terapeuttinen.....	13
2.3 Laulupiirtämisen palvelut	14
2.3.1 Koulutukset.....	15
2.3.2 Materiaalit	16
2.4 Laulupiirtäminen ja sosiokulttuurinen innostaminen.....	18
3 TUTKIMUS LAULUPIIRTÄMISEN KÄYTTÖKOKEMUKSISTA.....	21
3.1 Tutkimusasetelma.....	21
3.1.1 Tutkimuksen tausta ja tavoitteet	21
3.1.2 Tutkimusotteet	22
3.1.3 Keskiössä käyttäjälähtöisyys	23
3.2 Tutkimusprosessi.....	24
4 TUTKIMUSTULOSTEN ANALYSOINTI	28
4.1 Analysoinnin perusta.....	28
4.2 Tutkimustulokset ja niiden tulkinta	28
4.3 Johtopäätökset ja jatkotoimenpidesuosituksset.....	36
5 POHDINTA.....	40
LÄHTEET	41
LIITTEET	44

Kuva- ja kuvioluettelo

Kuvio 1. Laulupiirtäminen on rekisteröity tavaramerkki	8
Kuvio 2. Etana.....	10
Kuvio 3. Laulupiirtämisen menetelmäpalvelut 2012–2015	14
Kuva 4. Laulava kynä – Laulupiirtämisen opas, nuotit ja leikit -kirja.....	17
Kuva 5. Laulava kynä – Piirroslaulukirja + CD	17
Kuvio 6. SWOT-analyysi: Laulupiirtämisen nykytila ja tulevaisuudennäkymät	37

Käytetyt termit

Kohdesegmentti	Kohderyhmä. Laulupiirtämisen kohdesegmentillä tarkoitetaan sitä ryhmää, jonka kanssa laulupiirtämistä käytetään.
Käyttäjäsegmentti	Käyttäjäryhmä. Laulupiirtämisen käyttäjäsegmentillä tarkoitetaan laulupiirtämisen käyttäjiä.
Laulupiiirros	Laulupiirtämisen tuloksena syntyvä tuotos, jonka syntyy samanaikaisesti laulun kanssa tai laulun sanoja loruttaen. Laulupiiirroksen voi tehdä esimerkiksi ilmaan tai konkreettisenä piirrosjälkenä paperille.
Piirtämislaulu	Laulupiirtämistarkoitukseen tehty tai siihen muotonsa ja sanojensa puolesta muuten hyvin soveltuva laulu.

1 OPINNÄYTETYÖN ÄÄRIVIIVAT

Opinnäytetyöni pohjautuu työelämlähtöiseen toimeksiantoon, jonka pääfokukse-
na on laulupiirtämisen menetelmän ja siihen liittyvien palveluiden kehittämistyötä
varten tehtävä taustatutkimus. Työn ensisijaisena tavoitteena on kerätä laadukas
tutkimusaineisto menetelmän tähänastisista käyttökokemuksista sekä kartoittaa
menetelmänkäyttäjien tarpeita ja toiveita laulupiirtämisen jatkokehitystä ajatellen.

Edellä mainituista palasista koostuu työn otsikossakin näkyvä termi *kehittämistut-
kimus*. Jorma Kanasen (2012, 13) mukaan kehittämistutkimuksen taustalla on asi-
antila, jonka halutaan kohentuvan toteutettavan prosessin myötä. Laulupiirtämi-
sen jatkuva eteenpäin meneminen ja käyttäjä- ja kohdesegmenttien tasainen kas-
vu toimivat tämän kehittämistutkimuksen liikkeelle panevana voimana. Jotta laulu-
piirtäminen palvelisi jatkossakin kaikkia edellä mainittuja osapuolia mahdollisim-
man saumattomasti, on keskityttävä tutkimaan, millaisin toimenpitein ja fokuksin
menetelmää ja siihen liittyviä palveluita tulisi kehittää. Tämä kaikki toteutetaan
työn otsikossakin näkyvän termin *käyttäjälähtöisyyden* näkökulmasta.

Oma motiivini tarttua tähän aiheeseen on ammatillinen painottumiseni sosiokult-
tuuriseen työhön, jota laulupiirtäminen vahvasti on. Myös musiikillinen taustani ja
uteliaisuuteni siihen, kuinka musiikkia ja muita luovia menetelmiä voidaan käyttää
hyvinvoinnin ja oppimisen edistäjinä, toimivat merkittävinä vaikuttimina. Nykypäi-
vän kulttuurituottajat toimivat enenevässä määrin tutkimus-, kehittämis- ja innovaa-
tionehtävissä, joten tällainen toimeksianto valmistelee minua myös työelämään.
Opinnäytetyöstäni tekee ainutlaatuisen se, että se on ensimmäinen laulupiirtämi-
sen käyttökokemuksista julkaistava tutkimus.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on toimia omalta osaltaan myös tiiviinä tietopa-
kettina laulupiirtämisestä – mistä menetelmässä tällä hetkellä on kyse ja mitkä
ovat sen tulevaisuudennäkymät. Laulupiirtämisen jatkokehityksen toteutuksesta
vastaa menetelmän kehittäjä Laulau Oy tämän opinnäytetyöprosessin jälkeen.

2 LAULUPIIRTÄMINEN

2.1 ”Piirrä laulaen – Laula piirtäen!”

Kun yhdistää kaksi luovan toiminnan peruselementtiä yhdeksi toimintakokonaisuudeksi, voi syntyä jotain uutta ja hyvin erityislaatuista. Tällainen resepti on kotimaisen vuonna 2009 alkunsa saaneen laulupiirtämisen menetelmän takana. Laulua ja piirtämistä on käytetty yhdessä ja erikseen jo kauan. Laulupiirtämisessä laulamisen ja piirtämisen erityislaatuinen yhteys on kuitenkin otettu systemaattisen kehitystyön alle ja nämä kaksi elementtiä on menetelmällistetty vuorovaikutteiseksi, luovaksi ja tavoitteelliseksi menetelmäkokonaisuudeksi.

Laulupiirtämisen on kehittänyt lauluntekijä Minna Lappalainen. Hänen johtamansa Laulau Oy on erikoistunut laulupiirtämisen lisäksi myös muihin lapsille suunnattuihin pedagogisiin sisältöpalveluihin. Laulupiirtäminen on ollut Laulau Oy:n rekisteröimä tavaramerkki 15.5.2013 lähtien (Tavaramerkkilehti 15.5.2013, 6).

Kuvio 1. Laulupiirtäminen on rekisteröity tavaramerkki (Laulau Oy 2014)

Laulupiirtämisessä yhdistyvät sen nimensä mukaisesti laulu ja piirtäminen. Tässä elämyksellisessä ja moniaistisessa toimintamuodossa nuo kaksi elementtiä tukevat toisiaan muodostaen kokonaisuuden, joka on innostava, aktivoiva ja pedagogisesti tavoitteellinen (Lappalainen 2012, 6).

Laulupiirtämisen menetelmä lähti kehittymään alun alkaen tarvelähtöisesti Minna Lappalaisen pohtiessa keinoja, joilla harjoittaa lasten erilaisia oppimisen alueita, kuten kielen ymmärtämistä ja tuottamista, visuaalista hahmottamista sekä motorikkaa. Musiikkikasvatuksen aikakauslehti Unisonolle antamassaan haastattelussa Minna Lappalainen kertoo, kuinka laulupiirtäminen otti ensiaskeleensa lapsen

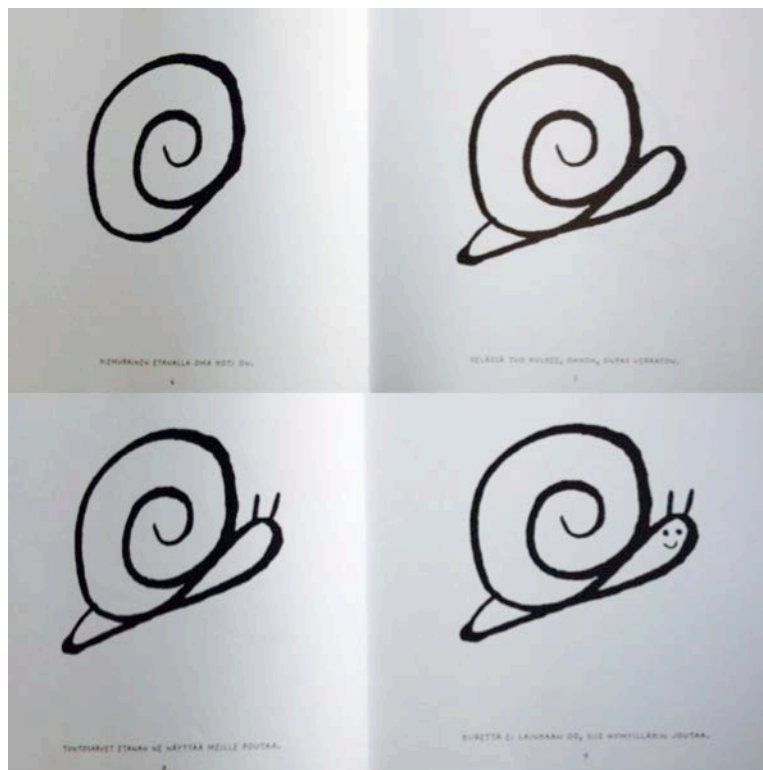
kanssa toteutetusta spontaanista piirtämistuokiosta, jonka yhteydessä hän alkoi improvisoida yksinkertaisia, mukaansa tempaavia lauluja piirtämisen tueksi (Musiikkikasvatuksen aikakauslehti *Unisono*, 4/2012, 27). Lappalaisen mukaan toiminta tuotti tulosta jo ensimmäisten kokeilukertojen jälkeen. Laulun ja piirtämisen yhdistämisessä tuntui olevan heti jotain taikaa, joka sai lapsen keskittymään, haastamaan itseään sekä kehittymään monilla toiminnan osa-alueilla. Tästä innostuneena Minna Lappalainen lähti kehittämään menetelmää aktiivisesti eteenpäin. Nykyään Lappalainen työskentelee laulupiirtämisen parissa päivittäin tuomalla menetelmää tutuksi eri alojen ammattilaisille ja kouluttamalla heitä menetelmän käyttöön. Lisäksi hän pitää lapsille suunnattuja laulupiirtämisen työpajoja, joissa lapset pääsevät tutustumaan menetelmään ja kokeilemaan sitä käytännössä. Laulupiirtämisen menetelmän ja menetelmämateriaalien pitkäjänteinen kehittämistyö kuuluvat myös olennaisena osana Laulau Oy:n ja Minna Lappalaisen toimintaan.

Tällä hetkellä laulupiirtämisen pääkohdesegmentti koostuu päiväkotii-ikäisistä sekä erityistä tukea tarvitsevista alakouluikäisistä lapsista. Aiheen käsittely tapahtuukin tässä opinnäytetyössä suurelta osin lapsinäkökulmasta. Myös vanhuksat ovat laulupiirtämisen yksi oleellinen kohderyhmä, jonka kautta lähestyn aihetta paikoitellen. Menetelmän käyttäjäsegmentti puolestaan koostuu tällä hetkellä yhteensä 1000–2000 Suomessa pääosin lasten kanssa toimivasta hyvinvointi- ja kasvatustalan ammattilaisesta. Heihin lukeutuu esimerkiksi lastentarhanopettajia ja erityislastentarhanopettajia, puhe-, musiikki- ja toimintaterapeutteja sekä musiikinopettajia.

Lappalaisen (2012, 6) mukaan laulupiirtämisen ytimen muodostavat piirtämislaulut, joihin lukeutuvat sekä laulupiirtämistarkoitukseen tehtyt että muuten menetelmän käyttöön hyvin soveltuvat laulut. Esimerkiksi perinteisiä lastenlauluja voidaan käyttää laulupiirtämiseen huomioitaessa toiminnan tarpeet ja tarkoitukset. Piirtämislaulut jakautuvat Lappalaisen mukaan esittäviin hahmolauluihin, joiden tuotos on konkreettinen kuvahahmo, esimerkiksi elefantti sekä ei-esittäviin piirtämislauluihin, joiden tärkeimpänä tavoitteena on tuoda tunnetta tai liikettä visuaaliseen muotoon, esimerkiksi kynän hurjastellessa formularadalla (mts. 7–9). Piirtämislaulujen teemat ovat moniin tarpeisiin sovitettavissa. Esimerkiksi ”Ässä-Siili”- ja ”Ärri-purri”-laulut toimivat hyvin äänteiden harjoittelussa (mts. 17), kun taas ”Laulava

Kynä on iloinen” -laulu antaa mahdollisuuden strukturoituun, leikilliseen tunteiden käsittelyyn ja niiden ilmaisuun (mts. 18). Kaikki laulupiirtämistarkoitukseen tehdyt laulut ovat suomenkielisiä ja ne ovat kieliasultaan ja rakenteeltaan yksinkertaisia, joten ne toimivat Lappalaisen (mts. 16) mukaan hyvin kielellinen hahmottamisen välineenä, esim. S2-opetuksessa (suomi toisena kielenä).

Esimerkkinä piirtämislaulusta, joka kuuluu esittäviin hahmolauluihin mainittakoon ”Etana”-laulu (Lappalainen 2012, 5–9). Laulu alkaa etanan kiemuraisen kotilon eli oman kodin piirtämisestä. Sen jälkeen piirretään etanan vartalo, johon kotilo kiinnittyy. Etanalle piirtyvät myös poutaa ennustavat tuntosarvet. Laulun lopuksi keskitytään vielä yksityiskohtien eli silmien ja suun piirtämiseen sekä koko valmiin etanapiirroksen tarkasteluun. Lauluun löytyy nuotit sekä ääniraita Laulava Kynä -materiaaleista. Tämä, kuten kaikki muutkin piirtämislaulut voidaan toteuttaa myös loruttamalla.

Kuvio 2. Etana
(Lappalainen 2012)

Laulupiirtäminen soveltuu käytettäväksi niin kahdenkeskisissä kuin ryhmänkin kanssa toteutettavissa tilanteissa. Lukuisista käyttökonteksteista esimerkkeinä mainittakoon laulupiirtämisen käyttö musiikki- tai piirustustuokion monipuolistaja-

na, vuorovaikutusleikin välineenä sekä rentoutushetken sisältönä (Lappalainen 2012, 6). Menetelmää voidaan varioida joko piirtämällä itse lapselle tai yhdessä lapsen kanssa piirtäen. Laulupiirtää voi joko itse samanaikaisesti laulaen tai piirroslauluja levyltä kuunnellen. Myös piirtämistapojen suhteen vain mielikuvitus on rajana. Laulupiirtämisen työtapoja ovat esimerkiksi piirtäminen ilmaan, kehoon, hiekkaan tai lumeen sekä fyysisen jäljen tekeminen liidulla tai kynällä asfalttiin tai erikokoisille papereille.

Laulupiirtämisessä omat laulu- tai piirtämistaidot eivät ole pääroolissa. Tärkeintä on avoimuus menetelmää kohtaan sekä uskallus kokeilla sitä. Laulupiirtäminen on kehitetty siten, että kynään tarttuminen ja laulamaan ryhtyminen tapahtuvat mahdollisimman matalalla kynnyksellä. Toiminta tarjoaa jokaiselle onnistumisen kokemuksia, joiden seurauksena menetelmä kourkuttaa saavuttamaan yhä suurempia haasteita laulaen ja piirtäen.

Laulupiirtämisellä voidaan nähdä olevan osittain samoja piirteitä muiden kuvataidetta ja musiikkia yhdistävien menetelmien kanssa. Esimerkiksi terapeutisena työvälineenä käytettävä musiikkimaalaus osuu toimintojensa puolesta hyvin lähelle laulupiirtämisen menetelmää. Siinä sanaton laulu, musiikki tunteet ja tunnevärit yhdistyvät luovaksi ilmaisuksi ja vapaamuotoiseksi taiteen tekemiseksi. Laulupiirtäminen on puolestaan metodillisesti ohjaavampaa toimintaa, jossa musiikin sanallinen yhteys ohjaa kuvan tuottamista. Piirros siis hahmottaa kieltä ja kieli ja sanat ohjaavat piirrosta. Laulupiirtämistä on myös verrattu legendaarisen television lastenohjelmien taiteilijan ja tarinankertojan Kylli-tädin (Kylli Koski 1906–1997) työskentelyyn. Hänen kiehtovien satujen mukana piirtyvissä upeissa maalauksissa onkin paljon samankaltaisia piirteitä loruttaen toteutettavan laulupiirtämisen kanssa.

2.2 Laulupiirtämisen teoreettinen viitekehys

Musiikki ja kuvallinen ilmaisu ovat voimakkaita elementtejä ja niillä tiedetään olevan runsaasti positiivisia vaikutuksia ihmisen kehitykseen ja hyvinvointiin (esim. Ahonen 1997, 95; Pääjoki 2011, 112, Lowenfeldin 1959 mukaan). Musiikin ja ku-

vataiteen rajapinnalle sijoittuvana menetelmänä laulupiirtäminen ammentaa monipuolista hyötyä näistä molemmista osa-alueista.

Laulupiirtämisen kohdalla pedagogisuuden ja terapeuttisuuden välinen raja on suhteellisen häilyvä. Nämä kaksi viitekehystä limittyvätkin paikoitellen, jolloin terapeuttisen käytön yhteydessä voidaan saavuttaa myös pedagogisia tavoitteita ja päinvastoin.

2.2.1 Pedagoginen

Tavoitteellisena ja monipuoliseen oppimiseen tähtäävänä luovan toiminnan metodina laulupiirtäminen osuu monien pedagogisten haasteiden ytimeen ja tarjoaa laajan skaalan keinoja niiden kanssa työskentelemiseen. Laulupiirtäminen harjoittaa samanaikaisesti monia oppimisen osa-alueita, joita voi tilanteen mukaan painottaa senhetkisiä tarpeita parhaiten palvelevaksi. Laulupiirtämisessä harjoittuvat niin visuaalinen hahmottaminen, kielen ymmärtäminen ja tuottaminen kuin motorikka ja luova ilmaisu (Laulau Oy).

Pedagogisiin tavoitteisiin tähtäävää laulupiirtämistoimintaa käytetään yleisesti varhaiskasvatuksessa sekä alku- ja erityisopetuksessa. Pedagogiikan alan ammattilaisista laulupiirtämisen menetelmää käyttävät esimerkiksi lastentarhan- ja erityislastentarhanopettajat, varhaisiän musiikinopettajat sekä erityisopettajat.

Onnistumisen kokemukset ovat lapsen oppimisen kannalta erittäin tärkeitä. Oppiminen on myös silloin tehokkainta, kun se on hauskaa (Järvilehto 2014, 18). Laulupiirtäminen tarjoaa jokaiselle mielekkäitä, omaan taitotasoonsa nähden sopivia haasteita (Laulau Oy). Toiminta mahdollistaa siirtymisen mukavuusalueelta myös niin sanotulle lähikehityksen vyöhykkeelle. Lähikehityksen vyöhykkeellä lapsi pysyy leikin kautta saavuttamaan asioita, joihin ei muuten vielä pystyisi. Tämän mahdollistajaksi tarvitaan kuitenkin aikuisen osaamista ja tukea (esim. Venetpalo & Tiihonen 2012, 77).

2.2.2 Terapeuttinen

Laulupiirtämisellä on paljon musiikista ja kuvataiteesta juontuvia terapeuttisia käyttömahdollisuuksia. Ahosen (1997, 93) mukaan taiteen terapeuttisia mahdollisuuksia hyödynnetään laajasti kuntoutuksen välineenä muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollossa, psyko-sosiaalisessa työssä sekä kasvatusalalla. Laulupiirtäminen onkin paljon käytetty kuntoutusmuoto, joko itsenäisenä työvälineenä tai yhdistettynä muihin kuntoutuksessa käytettäviin menetelmiin. Laulupiirtämistä käyttävät työssään esimerkiksi musiikki-, puhe- ja toimintaterapeutit.

Niin sanotussa laulupiirtämisen peruskäytössä on monia terapeuttisia piirteitä. Tällöin on kuitenkin hyvä muistaa terapian ja terapeuttisuuden huomattava ero. Terapia on ammattimaista toimintaa, kun taas terapeuttisuus on esimerkiksi arjesta löytyviä, hyvää oloa tuovia asioita (Ahonen 1994, 93–94).

Laulupiirtämisellä ollaan saatu tähän mennessä paljon positiivisia tuloksia terapeuttisella toimintakentällä. Puheterapeutti-lehden artikkelissaan (2/2013, 22) puheterapeutti Ann-Mari Kähkönen kertoo, kuinka menetelmän käyttö on tuonut huijaa kehitystä hänen lapsiasiakkaidensa niin tarkkaavaisuuteen, vuorovaikutus- ja kommunikaatitaitoihin, verbaaliseen ja visuaaliseen ilmaisuun kuin toimintaan sitoutumiseenkin.

Terapiatarkoituksessa käytettävää laulupiirtämistä toteutetaan useimmiten yhden asiakkaan tai muutamasta asiakkaasta koostuvan pienryhmän kanssa. Menetelmää voidaan viedä myös integroituun ryhmään, jossa laulupiirtäminen otetaan erityistä tukea tarvitsevien ja koko muun ryhmän yhteiseksi toiminnaksi. Integroitu ryhmä tarkoittaa, että samassa ryhmässä on normaalisti kehittyneitä sekä erityistä tukea tarvitsevia. Tällöin esimerkiksi säännöllisesti puheterapiassa käyvä päiväkotiryhmään kuuluva lapsi tutustuu laulupiirtämiseen ensin kahden kesken puheterapeutinsa kanssa. Tämän jälkeen puheterapeutti tai päiväkotiryhmän lastentarhanopettaja ohjaa laulupiirtämistä koko ryhmälle ja menetelmää aletaan toteuttaa ryhmän arjessa siten, että kaikki pystyvät olemaan toiminnassa mukana ja saamaan omiin valmiustasoihin nähden sopivia onnistumisen kokemuksia.

2.3 Laulupiirtämisen palvelut

Kaikkien palveluiden keskiössä ovat palvelun käyttäjät eli asiakkaat (Tuulaniemi 2011, 71). Tämä pätee vahvasti myös laulupiirtämisen palveluihin, jotka jakautuvat tällä hetkellä toiminnallisiin koulutuksiin sekä monimuotoisiin menetelmämateriaaleihin. Koulutukset ja materiaalit on laadittu ja niitä kehitetään jatkuvasti siten, että ne vastaisivat mahdollisimman kattavasti laulupiirtämisen monimuotoisen käyttäjä- ja asiakassegmentin tarpeita.

Laulupiirtämisen yksi tärkeimmistä punaisista langoista on sen helppo käyttöönotettavuus ja -sovellettavuus. Menetelmän ympärille rakennetut koulutukset ja materiaalit on kehitetty selkeiksi ja johdonmukaisiksi. Tämän avulla madalletaan kynnystä tutustua menetelmään ja tehdä sen käyttöönotosta mahdollisimman helppoa ja innostavaa. Laulupiirtämisen palvelut ovat aktiivisen kehitystyön alla. Oheisesta kuvioista (kuvio 3) on nähtävissä tulevien palvelusisältöjen pääkohtia.

Kuvio 3. Laulupiirtämisen menetelmäpalvelut 2012–2015 (Laulau Oy 2014)

2.3.1 Koulutukset

Laulau Oy on kouluttanut varhaiskasvatuksen, alku- ja erityisopetuksen sekä kuntoutusalan ammattilaisia laulupiirtämisen pariin vuodesta 2012 lähtien. Avoimia sekä tilauskoulutuksia järjestetään ympäri Suomea vuositasolla noin 25–30. Kouluttajana toimii menetelmän kehittäjä Minna Lappalainen. Hän on tällä hetkellä ainoa laulupiirtämisen koulutustoimintaan auktorisoitu henkilö Suomessa.

Laulupiirtämisen koulutustarjontaan sisältyy tällä hetkellä laulupiirtämisen perusteet -koulutus, joka tarjoaa kattavan yleiskuvan menetelmän keskeisimmistä käytömetodeista, kuten työtavoista ja harjoitteista. Vuorovaikutteinen koulutus tutustuttaa uuden menetelmänkäyttäjän niin piirtämislauluvalikoimaan kuin laulupiirtämisen kuvallisiin ilmaisumuotoihinkin (Laulau Oy). Laulupiirtämisen koulutus on aina toiminnallinen kokonaisuus, jossa käydään suoraan asiaan opettelemalla menetelmän perusperiaatteita sekä sen käyttöä ja variointia käytännön kautta, ryhmän kanssa yhdessä laulaen ja piirtäen. Laulupiirtämisen perusteet -koulutus järjestetään joko kolmen tai kuuden tunnin mittaisena koulutuskokonaisuutena. Laulau Oy:n mukaan kolmen tunnin koulutus on kompakti paketti laulupiirtämisen perusteista. Koulutukseen osallistuva saa kattavan yleiskuvan laulupiirtämisen menetelmästä sekä sen monipuolisista käyttömahdollisuuksista. Koulutuksessa tutustutaan laulupiirtämisen käytäntöihin niin sanotulla perustasolla, eli opetellaan yleisimpiä ja helpoimmin käyttöönotettavia piirtämislauluja sekä varioidaan niitä eri erilaisten työtapojen ja liikkeen avulla. Kuuden tunnin koulutus puolestaan pureutuu syvemmälle laulupiirtämisen teoriaan eli sen pedagogisiin ja terapeuttisiin puoliin sekä menetelmän erilaisiin käyttömuotoihin kuten oppimista tukeviin toimintoihin, tuokiokokonaisuuksiin ja improvisaatioon.

Laulupiirtämisen avoimiin koulutuksiin voivat osallistua kaikki menetelmästä kiinnostuneet. Laulau Oy kuvailee internetsivuillaan laulupiirtämisen -perusteet kohde-ryhmää seuraavasti

Koulutus on suunnattu erityisesti varhaiskasvatuksen, esi- ja alkuopetuksen ammattilaisille, musiikki- ja taidekasvattajille, lasten parissa toimiville sosiaalialan ja hyvinvoinnin ammattilaisille sekä erityistä tukea tarvitsevien lasten parissa toimiville, kuten erityisopettajille ja terapia- ja kuntoutustyötä tekeville ammattilaisille.

Koulutus antaa laulupiirtämisoppien lisäksi rohkaisua ja varmuutta omille laulu- ja piirtämistaidoille sekä niiden aktiiviselle käytölle. Se antaa myös tukea luovalle ilmaisulle. Koulutus on monien kokemusten mukaan hyvin ryhmäyttävä ja innostava kokemus. Laulupiirtämisen koulutus voikin toimia työyhteisön yhteisenä voimaannuttavana kokemuksena, josta saa iloa ja energiaa pitkäksi aikaa.

Koulutusten osalta laulupiirtämisen jatkokehityssuunnitelmiin kuuluu koulutustarjonnan monipuolistaminen. Palvelukaavio (kuvio 3) viittaa vuoden 2015 alussa laajenevaan koulutustarjontaan. Uusissa koulutuskokonaisuuksissa tullaan keskittymään entistä enemmän laulupiirtämisen erityisalueille, kuten erityistä tukea tarvitsevien lasten toimintaan sekä vanhusten viriketoimintaan.

2.3.2 Materiaalit

Laulau Oy on kehittänyt Laulupiirtämisen koulutusten lisäksi menetelmän käyttöä tukevia materiaaleja. Materiaalit toimivat hyvin sekä laulupiirtämisen itseopiskelun välineenä että koulutuksen tukimateriaalina ja oman laulupiirtämisosaamisen syventäjänä.

Laulupiirtämiseen johdattelevana materiaalina toimii Laulava Kynä -materiaalipaketti. Tämänhetkisiin Laulava kynä -materiaaleihin kuuluvat Laulava Kynä -Laulupiirtämisen opas, nuotit ja leikit (Lappalainen 2012) (kuva 4) sekä Laulava Kynä -Piiroslaulukirja + CD (Lappalainen 2012) (kuva 5). Opas, nuotit ja leikit -kirja pitää sisällään nuotit 23 mukaansatempaavaan laulupiirtämistarkoitukseen tehtyyn piirtämislauluun sekä 27 laulupiiroskuvaa. Lisäksi siitä löytyy laulupiirtämisen menetelmätietoa ja kattavat toimintavinkit. Piiroslaulukirjan ja CD:n kokonaisuus on puolestaan toiminnallinen paketti, josta löytyvät niin vaihteittain piirtyvät piiroskuvat kuin ammattimuusikoiden esittämät piiroslaulutkin. Laulava Kynä -materiaaleja on saatavilla Laulau Oy:n kautta.

Kuva 4. Laulava kynä – Laulupiirtämisen opas, nuotit ja leikit -kirja (Laulau Oy 2012)

Kuva 5. Laulava kynä – Piirroslaulukirja + CD (Laulau Oy 2012)

Materiaalien avulla voi laulupiirtää monin tavoin. Piirtämislauluja voi kuunnella cd:ltä ja laulupiirtää sen tukemana. Piirroslauluja voi opetella myös nuoteista ja laulupiirtää ilman cd:n säestystä. Laulupiirtämisessä tärkeintä ei ole hieno kuvallinen tuotos, vaan yhdessä tekeminen ja oppiminen.

Laulava kynä -materiaalit on laulupiirtämisen menetelmän tavoin suunniteltu erityisesti päiväkotijä ja alakouluikäisten lasten sekä heidän kasvattajiensa käyttöön. Materiaalit soveltuvat erinomaisesti myös esimerkiksi vanhusten ja erilaisten oppijoiden kanssa käytettäväksi (Laulau Oy). Lastentarha-lehdessä (1/13) julkaistussa arvostelussa Laulava Kynä -materiaalipakettia kommentoidaan korkealaatuiseksi sekä loogisesti eteneväksi kokonaisuudeksi, josta on helppo poimia ideoita ja toteutustapoja omaan ohjaustoimintaan.

Koulutusten tavoin myös laulupiirtämisen menetelmämateriaalit ovat kehittämissuorituksen alla. Palvelukaavio (kuvio 3) viittaa laulupiirtämisen laajenevaan materiaalisi-

sältöön. Kehittämissuunnitelmiin lukeutuu erityisesti materiaalien monipuolistaminen sähköisen materiaalipalvelun avulla. Sähköisen materiaalipalvelun käyttöönotto ajoittuu tämän opinnäytetyön julkaisuajankohdan läheisyyteen. Palvelu tarjoaa laajemman ja pidempijänteisemmän materiaalikokonaisuuden, jonka kantavana ajatuksena on osaamisen ylläpito ja toimintaan innostaminen koulutusten jälkeen.

2.4 Laulupiirtäminen ja sosiokulttuurinen innostaminen

Laulupiirtämisen menetelmää tarkastellessa siitä löytyy runsaasti sosiokulttuurista tarttumapintaa ja sosiokulttuurisen innostamisen ominaispiirteitä. Luovia toimintoja sisältävä sekä aktivoiva metodikokonaisuus on omiaan asettumaan sosiokulttuuriin kontekstiin.

Sana *innostaminen* (*animation, animación*) tulee latinan kielestä, sanasta *anima* ja tarkoittaa elämää ja elähdyttämistä (Kurki 2000, 19). Sosiokulttuurisen toiminnan pää tavoitteena voidaankin katsoa olevan elämän herättäminen siellä, missä sitä ei näytä olevan sekä saada ihmiset uskomaan unelmiinsa, joiden olemassaolon he ovat mahdollisesti jo unohtaneet (Kinnunen, Penttilä, Rantala, Salonen & Tervo 2003, 18).

Laulupiirtämisessä tämä innostamisen elementti näkyy esimerkiksi, kun puhumattomaksi osoittautunut lapsi alkaakin tapailla piirtämislaulun melodiasa ja sanoja (Kähkönen 2013, 21). Laulupiirtämisen kautta on siis mahdollista aktivoida ihmisiä sellaisen toiminnan pariin, joka voi tuntua vieraalta tai liian vaikealta, jopa ahdistavalta. Laulamista tai piirtämistä vieroksuneet tai siihen ennen kykenemättömät henkilöt voivat saavuttaa menetelmän myötä merkittäviä onnistumisen elämyksiä. Kykenevyyden tunteen kautta on mahdollista, että koko elämänlaatu paranee vähitellen.

Leena Kurki (2000, 11) puolestaan määrittelee sosiokulttuurisen innostamisen monisärmäiseksi käsitteeksi, jossa on perimmiltään kyse ”pedagogisesta tiedostamisen, osallistumisen ja sosiaalisen luovuuden liikkeestä”. Hän toteaa myös innostamisen olevan itse asiassa yhdistelmä toimenpiteitä, joiden kautta syntyvässä

prosessissa ihmisen on mahdollista kasvaa yhteisönsä aktiiviseksi toimijaksi (mts. 20). Innostaminen on siis ennen kaikkea ihmiskeskeistä ja osallistavaa toimintaa.

Osallistaminen ja osallisuus ovat keskeisiä asioita laulupiirtämisessä. Airaksisen (1998, 6) mukaan leikit ovat osallistavan työskentelyn yleisesti käytetty työmenetelmä. Niillä tähdätään hänen mukaansa muun muassa ryhmän myönteisen ilmapiirin rakentamiseen sekä ryhmän jäsenten välisen luottamuksen saavuttamiseen.

Laulupiirtämisessä voidaan lähestyä leikin keinoin suhteellisen isojakin kysymyksiä. Esimerkiksi lasten parissa tehtävä maahanmuuttajatyö ja lapsen sopeuttaminen suomalaiseen päiväkotiryhmään vaativat vankkaa ammattitaitoa ja sopivia metodeja. Kokemusten mukaan (esim. Lohjan pilottiryhmä 2014) laulupiirtäminen on erittäin käyttökelpoinen menetelmä esimerkiksi sopeutettaessa eri kieli- ja kulttuurialueelta saapuvaa lasta osaksi suomalaista päiväkotiryhmää. Tällöin ei vielä välttämättä ole käytössä yhteistä kieltä, mutta musiikki ja kuvallinen ilmaisu toimivat yhdistävinä tekijöinä yli kieli- ja kulttuurirajojen. Laulupiirtämistoimintaan on helppo innostaa mukaan tällainenkin lapsi, sillä hänelle voi antaa mahdollisuuden aluksi joko vain seurata laulupiirtämistuokiota tai piirrellä muiden mukana. Vähitellen, kun laulut tulevat tutuiksi ja lapsi ryhtyy niihin mukaan, hän oppii aivan huomaamattaan suomen kieltä. Tämän myötä suomen kielen oppiminen saa innostavan alun ja voi olla jatkossakin helpompaa. Vuorovaikutteisen laulupiirtämistoiminnan kautta myös tutustuminen ja kontaktin saaminen omaan ryhmään ja ohjaajaan käyvät sujuvasti leikin kautta.

Sosiokulttuurisen innostajan toimintakenttä koostuu monipuolisista toimintaympäristöistä ja kohderyhmistä. Innostamisen ammattilaisiksi koulutetaan monilla eri tasoilla, niin harrastusmuotoiseen vapaa-ajan innostamiseen kuin vastuullisiin innostamisen suunnittelun ja evaluoinnin tehtäviinkin (Kurki 2000, 80–81). Innostajia työskentelee sekä julkisella että yksityisellä sektorilla. Lasten ja nuorten parissa tehtävä innostaminen on Leena Kurjen mukaan yleisintä, mutta myös vanhukset ja työyhteisöt kuuluvat nykyisin hyvin vahvasti innostamistoiminnan piiriin. Kurki luonnehtii innostamisen ammattia seuraavasti: ”Innostaminen on luonteeltaan uudistava ja edistyksellinen sosiaalinen ammatti, jossa toiminta lähtee ihmisistä itsestään, ei työntekijöistä.” Innostaja siis ohjailee toimintaa toivottuun suuntaan, mutta kaikki varsinainen liike tavoitetta kohti on ihmisistä itsestään lähtevää. In-

nostaja vain antaa heille valmiudet huomata ja käyttää tällaisia, mahdollisesti jopa unohdettuja voimavarojaan.

Laulupiirtämisen menetelmän käyttäjät ovat myös innostajia. He ohjailevat ryhmäänsä tai asiakastaan kohti toivottua suuntaa laulupiirtämisen keinoin. Menetelmä mahdollistaa sen, ettei toiminnan suhteen asetettuja tavoitteita kohti meneminen ole ohjaajan ”tuputtelua” vaan laulupiirtäjän omia oivalluksia, oppimista ja onnistumista.

Tämän opinnäytetyön tutkimuksellinen osuus linkittyy myös olennaisesti sosiokulttuuriseen innostamiseen. Laulupiirtämisen kehittämiskohtien tutkiminen käyttäjälähtöisestä näkökulmasta on vahvasti osallistavaa toimintaa. Tutkimuksessa ihmisiä osallistetaan keräämällä heidän kokemuksiaan ja näkemyksiään laulupiirtämisestä ja analysoimalla niitä menetelmän kehittämistyötä varten. Menetelmän kehittämistyön myötä laulupiirtämisestä pyritään muokkaamaan vielä entistä innostavampi metodi ja joka tuntuu menetelmän käyttäjille vielä tärkeämmältä, kun he ovat päässeet antamaan siihen oman panoksensa.

Laulupiirtämisessä tärkeintä on olla itse menetelmän käyttäjänä innostunut menetelmästä, jotta sen toteuttaminen eri kohderyhmien kanssa olisi mahdollisimman luontevaa ja vuorostaan heitä innostavaa. Innostaminen voidaankin nähdä eräänlaisena ketjureaktiona. Leena Kurjen (2000, 80) sanoja lainatakseni: ”innostaa ei voi, jollei itse ole innostunut”.

3 TUTKIMUS LAULUPIIRTÄMISEN KÄYTTÖKOKEMUKSISTA

3.1 Tutkimusasetelma

Tutkimuksessa käytettävien menettelytapojen kokonaisuutta, jolla pyritään vastaamaan tutkimusongelmaan, kutsutaan tutkimusasetelmaksi (Tiedonkeruu). Tämän opinnäytetyön yhteydessä toteutetussa tutkimuksessa tutkimusongelman lähestyminen tapahtuu laadullisin tutkimusmenetelmin, käyttäjälähtöisestä näkökulmasta.

3.1.1 Tutkimuksen tausta ja tavoitteet

Barabin ja Squiren (2004) mukaan kehittämistutkimuksen lähtökohtana on muutostarve. Laulupiirtämisen kehittämistutkimuksen kohdalla tämä muutostarve kohdistuu tarpeeseen saada lisätietoa menetelmän käyttökokemuksista ja sitä kautta luoda valmiudet nykyisten sekä uusien kehitteillä olevien palveluiden kehittämistyölle.

Laulupiirtämisen käyttökokemuksia ei ole aiemmin tutkittu yhtä kattavasti kuin tämän opinnäytetyön yhteydessä toteutetussa tutkimuksessa. Laulupiirtämisen koulutusten yhteydessä on kerätty palautetta lyhyellä lomakkeella, jolla on kartoitettu osallistujan tyytyväisyyttä juuri käymäänsä koulutukseen ja kerätty kommentteja koulutussisältöjen kehittämistä ajatellen. Tämän lisäksi Minna Lappalainen on saanut palautetta suoraan kentältä, esimerkiksi messu- ja koulutustapahtumissa sekä muiden spontaanien asiakaskohtaamisten yhteydessä. Käyttäjätyytyväisyyden jatkuva seuraaminen onnistuu hyvin näiden jatkossakin aktiivisesti käytössä olevien kanavien kautta. Tässä tutkimuksessa keskitytään tehokkaaseen täsmäiskuun, josta haetaan menetelmälle rakennusaineita pitkälle tulevaisuuteen.

Tavoitteet tutkimuksen suhteen on asetettu yhdessä Minna Lappalaisen kanssa. Tutkimuksen laadinnan ja toteutuksen pääfokuksena on kattava perehtyminen siihen, mikä laulupiirtämisen menetelmässä on tähän mennessä ollut asiakasnäkökulmasta hyvää ja toimivaa ja mihin toisaalta olisi vielä hyvä keskittää huomiota ja

innovaatiotyön painopistettä. Menetelmän käyttäjälähtöisessä kehittämistyössä on tärkeää, että menetelmän käyttäjät tuntevat, että heitä kuunnellaan ja heidän kokemuksensa ja näkemyksensä ovat arvokkaita myös menetelmän tulevaisuuden suhteen. Tutkimuksessa ei ole tavoitteena löytää ja nimetä yksittäisiä menetelmän kehittämiskohteita, vaan pikemminkin saada hahmotettua asiakasnäkökulmasta peräisin olevia, tarvelähtöisiä suuntaviivoja menetelmän kehittämisprosessille. Tutkimuksen odotetaan tuovan kattavaa tietoa siitä, mihin menetelmän kanssa ollaan tähän mennessä päästy ja mihin suuntaan olisi järkevää jatkaa. Tutkimuksen yhtenä tärkeänä tavoitteena on myös päästä kiinni menetelmän käyttäjien hiljaiseen tietoon, jonka odotetaan tuovan esille pieniä, mutta erittäin tärkeitä yksityiskohtia menetelmän käytön arjesta, onnistumisista ja haasteista.

Kanasen (2012, 21) mukaan kehittämiskohtien määrittelyn lisäksi tärkeässä asemassa ovat toimenpiteet, joilla muutokseen tähdätään. Hänen mukaansa muutokseen pyritään vaikuttamaan jollakin keinolla, interventiolla. Vapaasti suomennettuna interventio tarkoittaa väliintuloa tai ratkaisukeinoa edessä olevaan haasteeseen. Tämän tutkimuksen interventioita ovat ammattitaitoisesti toteutettu käyttäjätiedon keruu sekä aineiston analysointi kattavaa teoriataustaa vasten. Näiden toimenpiteiden kautta mahdollistuu kehittämiskohtien konkreettinen työstäminen.

3.1.2 Tutkimusotteet

Tutkimuksen tavoite ja tutkimusongelmat määrittävät tutkimusotteen (Ronkainen, Pehkonen, Lindblom-Ylärinne & Paavilainen, 46). Kanasen (2012, 19) mukaan kehittämistutkimus koostuu useista eri tutkimusmenetelmistä, joista valitaan kuhunkin tilanteeseen ja kehittämiskohteeseen sopivimmat. Se ei siis ole oma erillinen tutkimusmenetelmänsä, vaan sisältää monissa tapauksissa esimerkiksi sekä kvalitatiivisen että kvantitatiivisen tutkimuksen ominaispiirteitä.

Tämän empiirisen eli kokemusperäisen tutkimuksen pääpaino on laadullisessa eli kvalitatiivisessa tutkimusotteessa. Tutkimustuloksia analysoidaan osittain myös kvantitatiivisesti eli määrällisesti prosenttijakaumien kautta. Kananen (2012, 29–30) määrittelee laadullisen tutkimuksen peruskysymyksen: ”Mistä ilmiössä on ky-

se?”. Hänen mukaansa kvalitatiivinen tutkimus ei pyri yleistykseen, vaan metodin ytimenä on pikemminkin ymmärtää tutkittavaa ilmiötä mahdollisimman kokonaisvaltaisesti ja saada luotua siitä hyvä yleiskuva.

Tutkimuksesta on kvalitatiivisen tutkimusotteen lisäksi paljon soveltavan tutkimuksen piirteitä. Hirsjärvi, Remes ja Sarjavaara (2009, 133) luonnehtivat soveltavaa tutkimusta Robsonia (1995, 11–12) vapaasti lainaten, esimerkiksi seuraavin, tähänkin tutkimukseen rinnastettavin piirtein

- palveluiden kehittämistyötä
- asiakkaille suunnattu
- toimeksiantajana useimmiten ulkopuolinen organisaatio
- yhdistelmä eri metodeista

3.1.3 Keskiössä käyttäjälähtöisyys

Tutkimuksen perustana on käyttäjälähtöinen filosofia. Laulupiirtäminen on alusta alkaen rakentunut hyvin vahvassa vuorovaikutuksessa käyttäjä- ja kohdesegmenttensä kanssa. Käyttäjälähtöinen lähestymismetodi on siis sopiva lähestymistapa laulupiirtämisen käyttökokemusten tutkimiseen ja menetelmän kehittämiskohteiden havainnointiin.

Käyttäjälähtöisyys on hyvin monimerkityksellinen käsite (Rantanen 2012, 17). Lähestyttiinpä sitä miltä kantilta tahansa, on sen keskiössä aina käyttäjä (Tuulaniemi 2011, 71). Käyttäjän yhteyteen liitetään usein myös hänen hiljainen tietonsa, käyttökokemuksensa, joka on arvokasta informaatiota tuotteen, menetelmän tai palvelun kehittämistyössä (esim. Krogstrup 2004, 7). Käyttäjälähtöisyydellä on myös taloudellisia perusteita. Kun palvelu tai tuote kehitetään käyttäjälähtöisesti, vastaamaan suoraan käyttäjien toiveita ja tarpeita, vältetään harhalaukauksilta ja päästään mahdollisimman hyviin lopputuloksiin.

Käyttäjälähtöisyyttä sovelletaan nykyään hyvin monen alan tarpeisiin. Esimerkiksi muotoilun ja tietotekniikan aloilla käyttäjälähtöisyys on noussut avainasemaan kehitettäessä nykyisiä tuotteita tai palveluita sekä innovoitaessa uusia (esim. Huotari, Laitakari-Svärd, Laakko & Koskinen, 2003, 15). Esimerkkinä käyttäjälähtöisesti

kehitetystä palvelumallista mainittakoon Helsingissä toteutettu KÄPI – Käyttäjälähtöisiä palveluita ikäihmisille -projekti. Projektin tavoitteena oli helpottaa ikäihmisten kotona asumista ja palveluiden saatavuutta (KÄPI – Käyttäjälähtöisiä palveluja ikäihmisille). Käytännöntasolla projektissa koottiin jokaiselle asiakkaalle hänen tarvitsemansa palvelut hyvin pirstaleisesta palveluntarjoajien kentästä. Palveluiden koonnin lähtökohtana oli ikäihmisen oma arvio elämäntilanteestaan ja arjen sujuvuudesta. Projektissa siis haastettiin palvelun loppukäyttäjä ensin määrittelemään tarpeensa, jonka perusteella hänelle koottiin sopiva palvelupaketti.

Myös Living Lab -toiminnassa käyttäjälähtöisyys asettuu toiminnan keskiöön (Jussila 2013, 15). Jussilan mukaan tutkimus- tai kehittämiskohteesta riippumatta Living Lab -toiminnassa pääideana on tuotteen tai palvelun loppukäyttäjien osallistaminen kehittämistyöhön, jonka kautta he voivat antaa palautetta ja tuoda kehitysideoita. Living Labia voidaankin kutsua kokonaiseksi vuorovaikutteiseksi ekosysteemiksi, jossa palveluiden kehittäjät antavat kehitteillä olevia palveluitaan käyttäjien testattavaksi ja käyttäjät puolestaan osallistuvat tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan (Mikä on Living Lab?).

Palvelumuotoilu on yksi käyttäjälähtöisyyden tärkeä lähikäsite. Juha Tuulaniemi (2011, 72) kiteyttää hyvin palvelumuotoilun ydinideat, jotka istuvat mielestäni napakasti myös käyttäjälähtöisyyteen:

1. suunnitellaan ihmisille, jotka oikeasti tulevat palveluita käyttämään
2. minimoidaan epäonnistumisen riski, koska palvelu on asiakkaiden todellisten tarpeiden pohjalta suunniteltu.

Nämä kaksi edellä mainittua määritelmää toimivat tärkeinä ohjenuorina toteutettavassa tutkimuksessa.

3.2 Tutkimusprosessi

Kanasen (2012, 93) mukaan kvalitatiivisen tutkimuksen tiedonkeruumenetelmiin kuuluvat suunnittelu, tiedonkeruu, analyysi ja tulkinta. Nämä kaikki vaiheet lukeutuivat toteutetun tutkimuksen vaiheisiin. Tutkimuksen suunnittelutyö ajoittui vuoden 2014 tammi–helmikuulle. Suunnitteluprosessissa Minna Lappalaisen kanssa mää-

riteltiin tutkimuksen tavoitteiden lisäksi, minkälaisella otannalla ja millä keinoin tutkimustietoa kerättäisiin.

Tutkimuksen perusjoukkoon päätettiin lukea kaikki tiedettävät laulupiirtämisen käyttäjät sekä laulupiirtämisen materiaalin tilanneet, koulutuksen käyneet tai muuten Laulau Oy:n laulupiirtämisen sähköpostilistalle päätyneet henkilöt. Heistä koostui tutkimuksen otantakehikko (mm. Ronkainen, Pehkonen, Lindblom-Ylärinne & Paavilainen 2011, 151). Perusjoukkoon odotettiin tulevan systemaattista valikointumista (Ronkainen ym. 2011, 149) eli vaihtelevaa osallistumisaktiivisuutta tutkimukseen. Tämä johtuu siitä, että perusjoukkoon kuului myös sellaisia henkilöitä, joilla ei vielä välttämättä ollut käyttökokemuksia laulupiirtämisestä ja tämän vuoksi he eivät kokeneet tarpeelliseksi osallistua tutkimukseen. Tämän myötä muodostui otanta, jonka odotettiin ja tutkimuksen myötä todettiin edustavan hyvin laulupiirtämisen käyttäjäsegmentin perusjoukkoa.

Tutkimuksen tavoitteet vaikuttavat ensisijaisesti valittavaan aineiston keruun tapaan (Ronkainen ym. 2011, 146). Koska tässä tutkimuksessa tutkimustavoitteet keskittyivät kvalitatiivisen tutkimusaineiston keruuseen suhteellisen laajalta kohde-ryhmältä, valikoituivat tutkimustiedon keräämisen välineiksi kysely Webropol-kyselytutkimussovelluksen kautta luodun internetlomakkeen (liite 1) sekä haastattelu puhelinhaastatteluiden (liite 6) muodossa.

Kysely on yleisesti käytetty keino silloin, kun tutkimus toteutetaan laajalla otoksella. Tällöin haastattelu ei luonnollisesti ole tehokkain menetelmä (Huotari ym. 2003, 31). Tavoitteena olikin saada kyselyn avulla kattava yleiskuva laulupiirtämisen käyttökokemuksista, joihin puhelinhaastattelut puolestaan toivat tarvittavaa syvyyttä. Kyselyn toteuttaminen internetlomakkeella on kätevä ja kustannustehokas ratkaisu. Kyselylomake luodaan internetiin ja linkki kyselyyn lähetetään sähköpostitse kaikille niille, joiden toivotaan kyselyyn vastaavan. Tutkimusta suunniteltaessa on huomioitava, että internetosoitteessa julkaistavaan kyselyyn vastaamaan kutsuttujen vastausmotiivia tai -aktiivisuutta ei voida ennalta arvioida. Tällaisessa tapauksessa vastaaminen ei siis ole satunnaista, vaan perustuu täysin ihmisen omaan mielenkiintoon ja haluun osallistua tutkimukseen (Ronkainen ym. 2011, 151).

Haastattelu kuuluu käyttäjätiedonkeruun keskeisimpiin perusmenetelmiin. Sitä käytetään sekä itsenäisenä välineenä, muiden menetelmien kautta saadun tiedon täydentäjänä (Huotari ym. 2003, 28). Haastattelun rakenne voidaan muokata tiedontarpeen mukaan hyvin strukturoidun ja suhteellisen vapaamuotoisen välillä. Tutkimuksen yhteydessä toteutettujen puhelinhaastatteluiden toteutustavaksi valikoitui teemahaastattelu. Huotari ym. (2003, 28) mukaan teemahaastattelu on toimiva ratkaisu silloin, kun tiedonkeruutavoite perustuu vähemmän tunnettuihin ja tiedostettuihin asioihin sekä erilaisiin mielipiteisiin ja näkemyksiin. Teemahaastattelu kuuluu tiedonkeruutapojen vapaamuotoiseen kategoriaan. Teemahaastattelussa kysymyksillä ei tarvitse olla tarkkaa järjestystä ja muotoa. Huotari ym. (mts. 87) mukaan teemahaastattelun ydinidea onkin, että ennalta määritellyt teemat käydään läpi keskustelunomaisessa tilanteessa. Tällöin heidän mukaansa tutkijalle avautuu mahdollisuus saada tietoja myös ennalta tuntemattomista tekijöistä.

Webropol-kysely avattiin maaliskuun alkupuolella ja se oli avoinna yhteensä 20 päivää. Kyselystä tiedotettiin Minna Lappalaisen laatimien Laulau Oy:n uutiskirjeiden välityksellä yhteensä kolmesti; kun kysely avattiin 8.3. (liite 2), ”Vielä ehdit mukaan laulupiirtämisen käyttäjätutkimukseen” 21.8. (liite 3) sekä ”Kiitos laulupiirtämisen käyttäjätutkimukseen osallistuneille!” 22.4. (liite 4). Uutiskirjeet osoittautuivat toimivaksi tiedotuskanavaksi, sillä esimerkiksi kyselyn puolivälissä lähetetty muistutusviesti aktivoi vielä hyvin vastaajia. Lopulliseksi vastausmääräksi kertyi yhteensä 133 vastausta. Kyselyyn tullut vastausmäärä oli odotettua isompi ja osoittautui sisällöltään erittäin kattavaksi.

Puhelinhaastattelut toteutettiin maaliskuun 2014 loppupuolella. Puhelinhaastattelujen valitsemiseen antoivat suuntaa Minna Lappalaisen suositukset. Lähestyin puhelinhaastateltavaehdokkaita sähköpostitse (liite 5). Sähköpostiin myöntävästi vastanneita löytyi yhteensä kolme, joiden kanssa puhelinhaastattelut toteutettiin – edellä mainitun teemahaastattelun rakenteella (liite 6). Kolme haastateltavaa osoittautui riittäväksi määräksi. Eskola ja Suoraranta (1998, 62) puhuvat aineiston kylläntymisestä eli saturaatiosta, kun uudet tapaukset eivät tuota enää olennaista lisätietoa. Hirsjärvi ym. (2009, 182) puolestaan perustelee aineiston olevan riittävä, kun haastatteluissa alkavat toistua samat asiat. Arvioni mukaan tässä tapaukses-

sa nämä kolme toteutettua haastattelua riittivät antamaan tarvitun tietomäärän ja saavuttamaan saturaation.

Kaikkien tutkimukseen osallistuneiden ja omien yhteystietojensa jättäneiden kesken arvottiin 100 euron lahjakortti, joka oli käytettävissä Laulau Oy:n materiaaleihin tai koulutuspalveluihin. Henkilötietoja ei käytetty tutkimustiedon analysointiin.

Webropol-kyselyn ja puhelinhaastatteluiden toteuttamista seurasi koko laajan tutkimusaineiston analysointi. Analysointiprosessi ajoittui vuoden 2014 syksylle.

4 TUTKIMUSTULOSTEN ANALYSOINTI

4.1 Analysoinnin perusta

Tämän opinnäytetyön tutkimusosuudesta julkaistava raportointi on pääteemoihin fokusoitu yleiskuva tutkimustuloksista. Analysoinnin kohteina ovat teemat, jotka nousevat tutkimuksessa tavoitteiden asettelun kannalta oleellisimpina esille. Tutkimuksen yksityiskohtaiset tulokset tulkintoineen tullaan luovuttamaan Laulau Oy:lle. Tutkimustulosten raportoinnin tavoitteena tässä opinnäytetyössä on avata laulupiirtämisen tulevaisuuden näkymiä sekä jakaa tietoa menetelmän tähänastisista käyttökokemuksista.

Tutkimustuloksia analysoitaessa on huomioitava, että tutkimukseen osallistuneiden prosentuaalinen määrä koko laulupiirtämisen tiedettävästä käyttäjäsegmentistä on noin 15 prosenttia. Otanta on kuitenkin arvioni mukaan riittävä, sillä tutkimustulosten prosentuaaliset jakaumat ovat hyvin selkeät ja antavat johdonmukaista informaatiota.

Webropol-kyselyn tulosten analysointiin vaikuttaa olennaisesti se, että kaikki kysymykset olivat vapaaehtoisesti vastattavia, eli mikään kysymyksistä ei ollut pakollinen. Puhelinhaastatteluiden tulokset keskittyvät tilastollisten prosenttien sijaan henkilökohtaisten laulupiirtämiskokemusten ja käyttökontekstien kartoittamiseen sekä jatkotoimenpiteiden tiedustelemiseen.

Tässä tutkimuksessa suurimmat tai pienimmät prosentit eivät ole määrääviä tekijöitä. Jakaumat toki antavat hyvää suuntaa tulosten analysoinnille. Paikoittain niitä tärkeämpää kuitenkin on yksittäiset esiin nousevat kokemukset, kommentit ja tarpeet. Nämä huomioidaan ja nostetaan tarvittaessa tarkasteltavaksi tutkimustulosten analysoinnissa.

4.2 Tutkimustulokset ja niiden tulkinta

Käyttäjäsegmentti. Laulupiirtämisen käyttäjä- ja kohdesegmentin tarkka tuntemus on avainasemassa menetelmän kehittämistyössä. Tutkimukseen osallistuneista

yksi kolmasosa oli lastentarhanopettajia ja yhteensä noin 80 prosenttia koko otannasta koostui varhaiskasvatuksen parissa toimivista ammattilaisista. Terapia-alalla, kuten musiikki-, puhe- tai toimintaterapeutteina toimivia oli yhteensä 16 prosenttia. Tämä viestii vahvasti siitä, että yleensä ensikosketus laulupiirtämiseen tarjotaan lapselle päiväkodissa tai päivähoidossa. Tutkittavien ikäjakauma painottui kahden kolmasosan vahvuudella 41–60-vuotiaisiin.

Maantieteellisesti tutkimuksen suurimmat prosentit paikantuivat pääkaupunkiseudulle. Pienemmät prosentit jakautuvat suhteellisen tasaisesti Etelä- ja Keski-Suomeen, Pohjois-Suomen osuus koostuu muutamasta prosentista. Laulau Oy on helsinkiläinen yritys, joten niin sanottuna kenttätyönä toteutettava toiminta keskittyy luonnollisesti pääkaupunkiseudun ja Etelä-Suomen alueelle. Koulutuksia pyritään viemään yhä enemmän myös muualle Suomeen. Tämän lisäksi Laulau Oy:n aktiivinen osallistuminen kasvatus- ja hyvinvointialan messutapahtumiin tuo menetelmää tunnetuksi.

Tutkimuksessa ei selvitetty vastaajan sukupuolta. Minna Lappalaiselta (2013) saamani tiedon mukaan laulupiirtämisen käyttäjäsegmentti koostuu noin 97 prosenttisesti naisista. Laulupiirtämisestä innostuneita mieskäyttäjiä on tiedettävästi vain muutamia. Jakauma on sinänsä valitettava, mutta selitettävissä, sillä kasvatus- sekä sosiaali- ja terapia-alat, joissa laulupiirtäminen on vahvasti käytössä, ovat edelleen paikoitellen hyvin naisvoittoisia (esim. Tenkanen 2014).

Tutkimukseen osallistuneista laulupiirtämisen menetelmää säännöllisesti käyttäviä on noin 65 prosenttia. Tämä tarkoittaa menetelmän käyttöä vähintään kerran kuukaudessa. Tämänkokoinen käyttäjäryhmä pystyy tarjoamaan hyvin validin tutkimuspohjan menetelmän käyttökokemuksista.

Kohdesegmentti. Tutkimuksen mukaan laulupiirtämisen suurin kohdesegmentti keskittyy 4–5-vuotiaisiin lapsiin. Prosentuaalisesti lähellä tätä ikäryhmää ovat myös 1–3-vuotiaat sekä esikouluikäiset. Tutkimustulokset osoittavat, että laulupiirtämisen toimintamalli ja menetelmän sisällöt soveltuvat hyvin kyseisen ikäisten lasten kanssa työskentelyyn. Lisäksi menetelmän kehittämisen kannalta olennaisiksi kohdesegmenteiksi tutkimuksessa nousivat esiin vanhukset sekä erityistä tukea tarvitsevat lapset. Näiden ryhmien osuus on vielä verrattain pieni, mutta tut-

kimustulokset osoittavat menetelmälle ja kyseisten ryhmien tarpeisiin keskittyvälle kehitystyölle olevan suurta kysyntää.

Laulupiirtämistä voidaan toteuttaa sekä ryhmässä että kahdenkeskisissä tilanteissa ja harjoituksissa. Tutkimuksen mukaan menetelmän käyttö on huomattavasti yleisempää ryhmän kanssa. Keskimääräinen ryhmäkoko on tutkimustulosten perusteella noin kymmenen, pienimmillään kahdesta kolmeen ja suurimmillaan se voi olla jopa 40. Jakaumaa selittää se, että ryhmämuotoisena menetelmää käytetään yleisesti päiväkodeissa, joissa käyttöaste on aiemmin todetun perusteella suuri. Kahdenkeskisiin tilanteisiin kuuluvat puolestaan erityisopetus- ja terapiatuokiot.

Tunnettuus. Menetelmän elinvoimaisuuden ja tunnettuuden kasvun kannalta niin sanotut kovat keinot, kuten markkinointi ja tiedotus, ovat todella tärkeitä seikkoja. Tutkimuksessa kartoitettiin kanavia, joiden kautta laulupiirtämisestä on saatu tietoa. Menetelmän kehittämistyötä suunniteltaessa on hyvin tärkeää identifioida tehokkaimmat tiedotuskanavat ja vetovoimaisimmat markkinointikeinot, jotta itse kehittämistyö voitaisiin toteuttaa mahdollisimman toimivia kanavia käyttäen. Tehokkaimmin tieto laulupiirtämisestä oli kulkeutunut tutkimuksen mukaan ystävän tai kollegan kautta sekä messuilta tai laulupiirtämistä käsittelevältä luennolta. Laulau Oy:n internetsivut sekä säännöllisin väliajoin laajalle vastaanottajaryhmälle lähetettävä uutiskirje osoittautuivat myös hyvin tehokkaiksi tiedotus- ja markkinointikanaviksi. Nämä ovat sellaisia kanavia, joihin Laulau Oy on keskittänyt voimavarojaan. Monet tutkimukseen osallistuneet kertoivat myös saaneensa ensikontaktin laulupiirtämiseen osallistumalla suoraan joko omatoimisesti tai esimerkiksi työnantajan tilaamaan laulupiirtämisen koulutukseen. Yksi heikoimmista kanavista oli tutkimuksen mukaan sosiaalinen media. Tulos on huomiota herättävä, sillä sosiaalinen media on nykypäivän markkinoinnissa ja tiedotuksessa yleisesti hyvin keskeisessä roolissa. Tutkimustulokseen vaikuttaa suuresti sekä tutkimukseen osallistuneiden että Laulau Oy:n oma sosiaalisen median käytön vaihteleva aktiivisuus.

Tutkimukseen osallistuneista noin 60 prosenttia on osallistunut laulupiirtämisen koulutukseen ja 26 prosenttia ei vielä ole osallistunut, mutta on kuitenkin kiinnostunut asiasta ja mahdollisesti aikeissa osallistua koulutukseen jossain vaiheessa. Koulutusten suhteen selvitettiin myös, onko kyselyyn vastaajan kotipaikkakunnalla tai hänen lähiseudullaan tarjolla laulupiirtämisen koulutuksia ja onko hän tietoinen

näistä mahdollisuuksista. Kysymyksen tavoitteena oli kartoittaa, kuinka hyvin laulupiirtämisen koulutukset tavoittavat ihmisiä. Lisäksi haluttiin kartoittaa, mille paikkakunnille Laulau Oy:n kannattaisi viedä koulutuksiaan ja saada ideoita, mille ta-
hoille olisi kannattavaa tarjota laulupiirtämisen koulutuksia järjestettäväksi tilaus-
koulutuksena. Noin puolet vastaajista kertoi, että koulutuksia on tarjolla joko omal-
la kotipaikkakunnalla tai lähiseudulla. Yksi kolmasosa puolestaan totesi, ettei kou-
lutuksia ole tarjolla ja 18 prosenttia vastaajista ei ollut tietoinen mahdollisesta kou-
lutustarjonnasta. Vastaajan oli myös mahdollista kommentoida, minkälaisen tahon
hän toivoisi koulutusta järjestävän. Runsas vastausmäärä painottui vahvasti
omaan työnantajaan ja kuntaan. Tutkimustuloksista on pääteltävissä, että koulu-
tuksen sijainti sekä tulevista koulutuksista tiedottaminen vaikuttavat olennaisesti
koulutusten osallistumisprosentteihin.

Käyttökokemukset. Laulupiirtämiseen tutustuminen ja menetelmän käytön aloit-
taminen saa useimmiten lähtölaukauksensa laulupiirtämisen koulutukseen osallis-
tumisesta. Onkin erittäin tärkeää, että koulutus on positiivinen ja innostava koke-
mus, jotta menetelmää lähdettäisiin toteuttamaan aktiivisesti koulutuksen jälkeen.
Tutkimuksessa laulupiirtämisen koulutukseen osallistuneet henkilöt kommentoivat
käymäänsä koulutusta erittäin positiiviseksi kokemukseksi. Suurelta osin ilmeni
tyytyväisyyttä siihen, kuinka tiivis ja asiapitoinen koulutus painottui niin vahvasti
käytäntöön. Tämän myötä menetelmä oli tutkimukseen osallistuneiden mukaan
hyvin sisäistettävissä ja omaan työhön sovellettavissa. Kouluttajan vahva ammatti-
taito sekä vuorovaikutteisuus ja innostavuus saivat myös paljon kiitosta osakseen.
Koulutukseen osallistuneen suurin into ja vireystila laulupiirtämiseen on heti koulu-
tuksen jälkeen. Silloin opitut asiat ovat myös tuoreimmassa muistissa. Havaintoje-
ni ja tutkimustulosten perusteella olisikin tärkeää, että pian koulutuksen jälkeen
tarjottaisiin mahdollisuus tukeen ja tarvittavaan lisäopastukseen, jotta menetelmän
käyttö pääsisi hyvään alkuun. Tutkimuksessa nousikin esille toiveita ja ehdotuksia
koulutuksen jälkeiseen tukeen menetelmän käytössä, esimerkiksi Facebook-
ryhmän perustaminen keskustelualustaksi sekä jatkokoulutukset oman osaamisen
syventämiseksi.

Suurimmalla osalla tutkimukseen osallistuneista laulupiirtämisen käyttäjistä on
käytössään Laulava Kynä -laulupiirtämisen menetelmäateriaaleja. Materiaalit

koetaan tutkimustulosten perusteella tärkeiksi menetelmän opetteluun ja käytön kannalta. Materiaalien konsepti on tutkimuksen ja havaintojeni mukaan koettu toimivaksi.

Koska laulupiirtämisen sisältöjä ollaan laajentamassa painettujen materiaalien lisäksi enenevässä määrin myös sähköiseen muotoon, haluttiin tutkimuksessa selvittää menetelmän käyttäjien tietoteknisiä mahdollisuuksia ja valmiuksia. Internetissä toimiva laulupiirtämisen verkkopalvelu mahdollistaisi monipuolisemman materiaalitarjoituksen ja vuorovaikutteisen toiminnan. Tutkimustulokset vaikuttavat olennaisesti tulevien palveluiden suunnitteluun ja muotoiluun. Lähes kahdella kolmasosalla tutkimukseen osallistuneista on käytettävissään työpaikallaan joko kannettava tietokone tai muu älylaite, esimerkiksi tablet-tietokone. Internetyhteys löytyy lähes jokaiselta työpaikalta, mutta tiloissa joissa laulupiirtämistä harjoitetaan, internetyhteys toimii vain hieman yli puolella tutkimukseen osallistuneista. Sähköistä palvelua kehitettäessä onkin tärkeää ottaa huomioon tämä internetyhteyksien rajallisuus. Yhtenä ratkaisuna tähän voisi katsoa olevan esimerkiksi palvelusta ladattavat tai tulostettavat materiaalit, joiden myöhempi käyttö onnistuisi yhteydetömässäkin tilassa. Internetin roolia ammatillisena tiedonhankintakanavana ja työvälineenä arvioitiin tutkimuksessa 80 prosentin vahvuudella hyvin mieluisaksi ja luontevaksi tai melko luontevaksi. Toisessa ääripäässä ilmeni kolme prosenttia, jotka eivät käytä internetiä lainkaan työssään. Myös tämä internetin käytön aktiivisuus on otettava huomioon palvelumuotoilussa. Tutkimustulosten perusteella on jatkossa järkevää tuottaa sopivassa suhteessa sekä painettuja materiaaleja että sähköisiä sisältöjä.

Välineet, työtavat ja käyttökontekstit. Laulupiirtämisen toteuttamisen suhteen mahdollisuudet ovat monipuoliset. Tutkimuksen avulla haluttiin saada kattava yleiskuva siitä, millä eri tavoin laulupiirtämisen käyttäjäsegmentti toteuttaa menetelmää. Tavoitteena oli saada kokemusten, tavoitteiden ja tarpeiden pohjalta ideoita menetelmän kehittämistyöhön. Lisäksi tämän tiedon jakaminen tutkimustulosten muodossa laulupiirtämisen käyttäjäsegmentille on hyvä tapa tarjota heille vinkkejä omaan laulupiirtämisen käyttöön.

Tutkimuksen mukaan laulupiirtämistä toteutetaan suunnilleen yhtä paljon niin Lau-lava Kynä -cd:n kanssa kuin ilman säestystäkin. Tutkimuksessa nousseiden ko-

kemusten mukaan äänitteeltä tuleva musiikki vie tuokiota jouhevasti eteenpäin ja tuo sopivanlaista tunnelmaa. Toisaalta laulupiirtämistuokion toteuttaminen itse piirtämislauluja laulaen antaa mahdollisuuden muokata tempoa juuri senhetkisen toiminnan ja ryhmän tarpeiden mukaiseksi. Piirustusvälineistä käytetyimmäksi yhdistelmäksi osoittautui väriliidut ja erikokoiset piirustuspaperit. Rullapaperin tai remonttipaperin käyttö isona yhteisenä piirustusalueena on tutkimuksen mukaan myös hyvin yleistä. Kommunikaatiokuvilla ja -kansioilla, toimintataululla sekä puhelaitteella on tutkimuksen mukaan melko pienet käyttöprosentit. Tämä viittaa näitä välineitä käyttävään pieneen laulupiirtämisen käyttäjäsegmenttiin eli pääsääntöisesti kuntoutus- ja terapia-alan ammattilaisiin. Tutkimustuloksista nousee kuitenkin esille, että nämä erityistä tukea tarvitsevien kanssa käytössä olevat välineet ovat tärkeässä roolissa ja hyvä ottaa huomioon myös menetelmän jatkokehityksessä. Mielenkiintoisina ja kokemusten mukaan hyvin käyttökelpoisina materiaaleina nousivat esille myös muovailuvaha, mannaryynit, hedelmäsoseet sekä terapeuttiseksi mainittu liisterin ja pullovärin sekoitus. Myös iPad-älylaite on tutkimustulosten mukaan koettu erittäin toimivaksi välineeksi, esimerkiksi piirtämiseen ja toiminnan videoimiseen.

Tutkimuksen mukaan laulupiirtämisessä käytettävät työtavat ovat hyvin monimuotoiset. Enemmistö tutkimukseen osallistuneista toteuttaa laulupiirtämistä joko itse lapsille tai yhdessä lasten kanssa piirtäen. Laulupiirtämisen lauluja on tutkimuksen mukaan laulettu myös tukiviittomia hyödyntäen. Sekä konkreettinen paperille että esimerkiksi ilmaan piirtäminen ovat käytössä 70 prosentilla tutkimukseen osallistuneista, kummatkin yhtä aktiivisesti. Tutkimustulosten perusteella perinteisen piirtämismuotoisen toiminnan lisäksi laulupiirtämistä toteutetaan paljon myös liikunnan ja kehonkäytön kautta. Laulupiirtämisen on koettu toimivan hyvin, esimerkiksi vanhusten jumppatuokioiden elävöittäjänä. Laulupiirtäminen on tutkimustulosten perusteella tarjonnut uusia ulottuvuuksia myös lasten liikuntahetkiin.

Laulupiirtämisen menetelmä taipuu monenlaisiin käyttökonteksteihin. Tutkimuksen mukaan ylivoimaisesti yleisintä on toteuttaa menetelmää omana laulupiirtämistuokionaan. Tämän lisäksi menetelmää on käytetty paljon esimerkiksi muiden opetussisältöjen tukena. Laulupiirtäminen on vakiinnuttanut paikkansa monien päiväkotien ja kerhojen aamupiireihin. Noin yksi kolmasosa tutkimukseen osallistuneista

käyttää laulupiirtämistä pienryhmätoiminnassa. Laulupiirtämisen on tutkimuksen mukaan koettu sopivan hyvin myös esimerkiksi pukemis- tai jonotustilanteiden yhteyteen, kun lasten huomio on haluttu kiinnittää häiritsevästä toiminnasta rauhalliseen ja keskittyneempään tekemiseen. Menetelmä on tutkimuksen mukaan otettu niin hyvin vastaan esimerkiksi päiväkodeissa, että sitä on käytetty jopa päiväkodin juhlissa omana ohjelmanumerona.

Vaikutukset. Laulupiirtäminen on alusta lähtien kehitetty tukemaan monenlaisia oppimistarpeita sekä tuomaan iloa ja innostusta. Vahvojen pedagogisten ominaisuuksiensa vuoksi laulupiirtäminen on oiva menetelmä harjoittamaan monia taitoja. Tutkimuksessa tätä asiaa kartoittaessa kävi ilmi, että 65 prosenttia tutkimukseen osallistuneista käyttääkin menetelmää erilaisten taitojen harjoittamiseen. Esimerkkeinä mainittakoon hahmottamisen, motoriikan, vuorovaikutustaitojen ja suullisen ilmaisun harjoittelu. 95 prosentin vahvuudella laulupiirtämisellä arvioitiin olevan ainoastaan positiivisia vaikutuksia lapsiin ja muihin kohdesegmentteihinsä.

Positiivisimmiksi laulupiirtämisen vaikutuksiksi osoittautuivat

- keskittyminen ja tarkkaavaisuus
- onnistumisen kokemukset
- lapsen/lasten huomion saaminen
- osallistuminen
- sitoutuminen yhteiseen toimintaan.

Laulupiirtämisen kielteisten vaikutusten prosenttiosuus on tutkimuksen perusteella hyvin pieni, vain noin viisi prosenttia. Tällaisessa yhteydessä yksittäisetkin vaikutukset on kuitenkin otettava huomioon ja niihin on varauduttava, jotta laulupiirtämiskokemukset olisivat aina mahdollisimman mielekkäitä. Kielteisiin vaikutuksiin lukeutui tutkimuksen mukaan lähinnä kriittisyys omiin piirtämis- tai laulutaitoihin, joka voi merkittävästi häiritä tai jopa estää laulupiirtämiseen ryhtymistä. Myös toimintaan jumittumista tai sen päälle jäämistä ilmeni tutkimuksen mukaan yksittäisissä tapauksissa. Tietyt menetelmän toteutustavat on tutkimuksen mukaan koettu johtavan kielteisiin kokemuksiin. Esimerkiksi laulupiirtäminen kaverin selkään ei sovellu kosketusyliherkille tai muuten arasteleville lapsille.

Yleisesti ottaen laulupiirtämisen vaikutukset ovat tutkimuksen mukaan olleet hyvin myönteisiä. Lapset ovat innostuneet menetelmästä jopa niin paljon, että ovat alkaneet pyytää laulupiirtämistä säännöllisesti päivän toimintojen oheen. Myös oppimisen on tutkimuksen mukaan huomattu olevan todella nopeaa laulupiirtämisen yhteydessä, esimerkiksi laulunsanojen opettelussa. Menetelmän on koettu vaikuttavan positiivisesti lapsen ja hänen vanhempiansa vuorovaikutukseen, kun menetelmä on otettu käyttöön myös perheen kesken. Vanhusten kanssa toteutettuna laulupiirtäminen on saanut kokemusten mukaan yllättävän hyvän vastaanoton. He ovat innostuneet toiminnasta samalla tavoin kuin lapset. Menetelmän käytöllä ei siis ole ikärajoja, kun tuntee hyvin ohjattavan ryhmänsä ja muokkaa toimintaa sen mukaan. Menetelmä on kokemusten mukaan antanut monille rohkeutta ja innostusta luovaan ilmaisuun. Tutkimuksesta saatavan yleiskuvan perusteella laulupiirtäminen on toiminut ennen kaikkea ilon tuojana sekä yhteistoiminnan virkistäjänä ja monipuolistajana.

Toiveet kehittämistyön suhteen. Laulupiirtämisen kehittämisprosessia ajatellen tutkimuksessa kartoitettiin menetelmän käyttäjien kiinnostusastetta laulupiirtämisen mahdollisiin tuleviin sisältöihin ja palveluihin. Suurinta mielenkiintoa herättivät muun muassa uudet piirtämislaulut, internetissä toimiva materiaalipankki ja sisältöpalvelu sekä piirtämislaulujen cd-muodossa julkaisemattomat äänitiedostot. Paljon kiinnostusta saivat osakseen myös vuorovaikutusleikin työtavat laulupiirtäen ja erityislapsinäkökulma laulupiirtämisessä. Vähäisempää mielenkiintoa herättivät puolestaan muun muassa piirtämislaulujen karaokeversiot. Myös internetissä toimiva keskustelupalsta kokemusten vaihdolle kiinnosti vain harvoja, vaikka tutkimuksen aiemmissa vaiheissa asia nousi esille moneenkin otteeseen. Tästä on pääteltävissä jakaumaa sen suhteen, että osa menetelmän käyttäjistä jakaa mielellään kokemuksiaan internetin välityksellä, mutta enemmistölle se ei ole ainaakaan vielä kasvotusten tapahtuvaa kokemusten vaihtoa luontevampi tapa.

Menetelmän käytön tulevaisuus. Tutkimustulokset antavat vahvoja viitteitä siitä, että monet laulupiirtämiseen tutustuneet ja menetelmän jo käyttöön ottaneet aikovat käyttää menetelmää myös jatkossa. Tutkimuksessa tätä aihetta kartoitettiin vapaakenttäkysymyksellä, jossa tiedusteltiin myös käyttäjän suunnitelmia menetelmän jatkokäytön suhteen. Esille nousi kaksi vastaajaluokkaa. Toiset kertoivat

aikovansa käyttää menetelmää ehdottomasti myös jatkossa ja heillä oli jo monimuotoisia suunnitelmia menetelmän käytön muokkaamisesta yhä enemmän oman työn tarpeita ja tavoitteita palvelevaksi. Toinen ryhmä kertoi myös aikeistaan käyttää menetelmää jatkossa, mutta he puolestaan aikoivat keskittyä ensin itse opettelemaan menetelmää ja esimerkiksi piirtämislauluja ennen kuin alkaisivat toteuttaa laulupiirtämistä asiakkaansa tai ohjattavan ryhmänsä kanssa.

4.3 Johtopäätökset ja jatkotoimenpidesuositukset

Laulupiirtäminen on vakiinnuttamassa paikkaansa suomalaisten toiminnallisten metodien kentällä. Tästä opinnäytetyöstä on nähtävissä, kuinka menetelmä on jo alkutaipaleensa aikana edennyt isoin askelin. On kuitenkin tärkeää muistaa, että vaikka menetelmä on lähtenyt liikkeelle hyvin, ei tilanteeseen auta tuudittautua. Jatkuva kehitystä on tapahduttava ja kohde- ja käyttäjäsegmenttien tarpeiden ja toiveiden ajan tasalla on pysyttävä, jotta menetelmä pysyisi elinvoimaisena ja kertoa toisensa jälkeen mielenkiintoa herättävänä.

Koska aiempaa vastaava tutkimustietoa laulupiirtämisen käyttökokemuksista ei ole, voidaan tuloksia tarkastella avoimen objektiivisesti. Tällainen lähestymistapa mahdollistaa uusien, odottamattomienkin ideoiden esiintulon ja jalostumisen ilman vertailukohtien kahleita.

Toteutetun tutkimuksen tulokset puhuvat sen puolesta, että laulupiirtämisen käyttäjät ovat motivoituneita vaikuttamaan menetelmän kehittämistyöhön. Tutkimuksessa saatiinkin kerättyä laadukas aineisto, jonka avulla tullaan arvioni mukaan pääsemään menetelmän kehittämistyön suhteen asetettuihin tavoitteisiin. Tutkimuksen avulla saatiin kartoitettua hyvin menetelmän tämänhetkiset käyttäjä- ja kohdesegmentit sekä heidän ensisijaiset tarpeensa. Tutkimustulokset toivat esille myös laajan skaalan persoonallisia menetelmän toteuttamisen muotoja, joista on löydettävissä huomionarvoisia asioita laulupiirtämisen tulevia sisältöjä kehitettäessä. Esimerkiksi tutkimuksen yhteydessä toteutetuissa puhelinhaastatteluissa nousi esille runsaasti arvokkaita käyttökokemuksia vanhusten parissa toteutettavasta laulupiirtämistoiminnasta.

Kanasen (2012, 164) mukaan opinnäytetyön laatu peilautuu luotettavuuteen, joita mitataan reliabiliteetin (tutkimustulosten pysyvyys) ja validiteetin (oikeiden asioiden tutkiminen, pätevyys) avulla. Tämän opinnäytetyön yhteydessä toteutetussa tutkimuksessa tutkimustulosten pysyvyys ei ole keskeisessä roolissa, sillä tutkimuksessa ei haettu totuuksia, jotka säilyvät samoina vuodesta toiseen. Niiden sijaan keskityttiin tutkimaan tekijöitä, jotka johdattavat toivottuun muutokseen menetelmän kehittämisen suhteen. Arvioni mukaan tutkimuksen fokusointi onnistui hyvin ja saadut tutkimustulokset ovat odotuksiin nähden valideja.

SWOT-analyysi on yleisesti käytetty työkalu, kun halutaan analysoida halutun kohteen nykytilaa ja suunnata katseita myös tulevaisuuden haasteisiin (esim. Lindroos & Lohivesi 2006, 217). Laulupiirtämisen tilannekatsaukseen SWOT-analyysi sopii mielestäni hyvin. Analyysityökalun avulla pystytään kartoittamaan, mitkä tekijät ovat vaikuttaneet laulupiirtämisen tämänhetkisen tilanteen saavuttamiseen ja mitä seikkoja on tärkeää huomioida jatkossa. SWOT-analyysissä tarkastelun alla ovat laulupiirtämisen sekä sisäiset että ulkoiset vaikuttimet.

S	W
<p>Sisäiset vahvuudet</p> <p>Menetelmä yhdistelee tuttuja toimintoja, ollen kuitenkin uusi ja erilainen</p> <p>Helposti lähestyttävä</p> <p>Menetelmän kehittäjällä vahva visio menetelmästä ja sen eteenpäin viemisestä</p> <p>Laulau Oy:n rekisteröimä tavaramerkki, yksinoikeus koulutustoimintaan</p>	<p>Sisäiset heikkoudet</p> <p>Laulau on suhteellisen pieni organisaatio → olisi kasvettava menetelmän kasvun mukana</p>
O	T
<p>Ulkoiset mahdollisuudet</p> <p>Eri alojen ammattilaisten konsultointiapu ja pilottikokeilut</p> <p>Sana laulupiirtämisestä leviää tehokkaasti käyttäjien keskuudessa → mielenkiinto ja käyttö lisääntyy</p>	<p>Ulkoiset uhat</p> <p>Menetelmän käytön innokkuus voi laantua uutuudenviehätyksen jälkeen</p> <p>Kilpailevan metodin mahdollinen markkinoille tuleminen</p>

Kuvio 6. SWOT-analyysi: Laulupiirtämisen nykytila ja tulevaisuudennäkymät

Lindroos ja Lohivesi (2006, 218) määrittelevät hyvin, millaista tietoa SWOT-analyysin avulla voidaan tuottaa.

Analyysin pohjalta voidaan tehdä päätelmiä, miten vahvuuksia voidaan käyttää hyväksi, miten heikkoudet muutetaan voimavaroiksi, miten tulevaisuuden mahdollisuuksia hyödynnetään ja miten uhat vältetään.

Laulupiirtämisen vahvuudet kohdistuvat menetelmän monipuolisiin ominaisuuksiin sekä menetelmän kehittäjän rautaiseen ammattitaitoon ja vahvaan visioon menetelmästä. Laulupiirtämisen tulevaisuudennäkymät ovatkin näkemykseni mukaan valoisat, kun menetelmän takana vaikuttavat juuri tällaiset voimavarat. Näen merkittävänä vahvuutena myös sen, että Laulau Oy:llä on yksinoikeus laulupiirtämisen koulutustoimintaan ja että menetelmä on heille rekisteröity tavaramerkki. Näin olen kaikki laulupiirtämiseen liittyvä yritystoiminta ja siitä saatavat hyödyt keskittyvät Laulau Oy:lle.

Laulupiirtämisen menetelmällä en tämän opinnäytetyön myötä havainnut olennaisia sisäisiä heikkouksia. Nostaisin kuitenkin esille sen, että jos menetelmä vielä kasvaa ja laajenee, niin kuin on hyvin todennäköistä, Laulau Oy:n olisi hyvä kasvaa myös organisaationa. Tällä hetkellä Minna Lappalainen on ainoa laulupiirtämisen parissa toimiva ja koulutuksia vetävä henkilö. Jotta koulutustoiminta voisi laajentua, materiaalit monipuolistua ja menetelmän käyttö levitä vieläkin suuremmalle alueelle Suomessa, olisi hyvä pohtia auktorisoitujen menetelmän kouluttajien lisäämistä. Tämän johdosta menetelmän kehittäjän Minna Lappalaisen olisi mahdollista fokusoida voimavarojaan laulupiirtämisen innovaatio- ja kehittämistoimintaan sekä markkinointiin ja tiedotukseen. Kyseiset seikat ovat sivuroolistaan huolimatta tärkeitä tekijöitä menetelmän elinvoimaisuudelle. Laulupiirtäminen on alkumetreiltään asti kehittynyt eri alojen ammattilaisten vahvan ammattitaidon tuella. Minna Lappalainen on saanut paljon konsultointiapua työssään laulupiirtämistä käyttäviltä, esimerkiksi puhe- ja musiikkiterapeuteilta. He ovat testanneet menetelmää ja jakaneet näkemyksiään Lappalaisen kanssa. Tätä on ehdottomasti syytä hyödyntää myös tulevaisuudessa, sillä vain menetelmän aidot käyttötilanteet osoittavat sen todellisen toimivuuden. Eri alojen ammattilaisten konsultointi mahdollistaa laajan näkemyksen saavuttamisen ja kattavan ideapankin kokoamisen.

Ulkoisia uhkia pohtiessani niiden määrittely on suhteellisen haastavaa. Laulupiirtäminen on kehitetty ilahduttamaan ja auttamaan ihmisiä. Sen ei ole alun perinkään ollut tarkoitus syrjäyttää muita toimivia menetelmiä ja ryhtyä ainoaksi oikeaksi. On kuitenkin järkevää huomioida sellainen mahdollisuus, että markkinoille tulisi uusi vetovoimainen menetelmä, joka välillisesti vaikuttaisi laulupiirtämisen käytön vähenemiseen. Tämän vuoksi laulupiirtämisen onkin pysyttävä jatkuvasti ajan hermolla sekä säännöllisesti uusia ja mielenkiintoisia sisältöjä esiin tuovana. Tällöin menetelmän käytön innokkuus ei lopahda heti alkuinnostuksen jälkeen ja muiden menetelmien väliintulosta tehdään ainakin piirun verran vaikeampaa.

Laulupiirtämisen lähitulevaisuuden toimenpiteisiin kuuluvat esimerkiksi menetelmän pilotoiminen muistisairaiden virikeryhmissä ja jatkokoulutuksen lanseeraaminen laulupiirtämisen perusteet -koulutukselle (Laulau Oy). Tämän opinnäytetyön yhteydessä toteutetun tutkimuksen tulokset tulevat antamaan pohjaa muun muassa näille projekteille. Toteutetun tutkimusprosessin myötä nousi esille muutamia tekijöitä, joissa olisi ainesta jatkotutkimuksille. Havaintojeni mukaan esimerkiksi laulupiirtäminen maahanmuuttajalasten kanssa voisi olla uusi aluevaltaus menetelmän käytölle. Ensin olisi kuitenkin tutkittava, millä tavoin toteutettuna menetelmä toimisi tämän kohdesegmentin kanssa parhaiten ja mitä toiminnan osa-alueita menetelmän kautta olisi syytä lähestyä.

Tämän opinnäytetyöprosessin myötä huomioni keskittyi useaan otteeseen myös siihen, että laulupiirtäminen on hyvin käyttäjäsegmenttilähtöistä. Laulupiirtämisen tutuksi tuominen ja menetelmään perehdyttäminen tapahtuu tällä hetkellä suurelta osin siten, että aikuiset koulutetaan menetelmän käyttöön ja he toteuttavat menetelmää saamiensa oppien perusteella lasten kanssa. Yhdeksi pohdinnan ja mahdollisen jatkotutkimuksen aiheeksi nostaisinkin kysymyksen: Olisiko jatkossa mahdollista mennä entistä enemmän myös käyttäjäsegmentti edellä? Mitä jos tähän mennessä toteutettujen lasten työpajojen lisäksi laulupiirtämisestä järjestettäisiin esimerkiksi kokonaisia teemapäiviä päiväkoteihin ja kouluille? Näiden sisältönä voisi olla Minna Lappalaisen pitämä toiminnallinen laulupiirtämistuokio lapsiryhmälle ja heidän ohjaajilleen. Tämän jälkeen ohjaajille pidettäisiin vielä oma tuokio, jossa perehdyttäisiin tarkemmin menetelmän käyttöön, teoriaan ja soveltamismahdollisuuksiin.

5 POHDINTA

Tutustumiseni laulupiirtämiseen tapahtui tämän opinnäyteyöprosessin myötä. Tuntui hienolta saada toimia laulupiirtämisen kehittämistyön mahdollistajana. Samalla koko prosessi antoi paljon ja valmisteli minua työelämään.

Opinnäytetyön toteutus toimeksiannon pohjalta oli motivoivaa ja ammatillisesti kehittävää. Projektiluontoiset työt ovat nykypäivän kulttuurituottajien toimeksiannoissa hyvin yleisiä. Tämä opinnäytetyöprosessi opetti minulle laajasti projektinhallintataitoja ja itsenäistä työskentelyä. Prosessin edetessä toimintani muuttui itsevarmemmaksi ja pitkäjänteisemmäksi. Tutkimuksellisen työn toteutus oli itselleni mielekästä. Prosessin myötä pääsin kehittämään tiedonhankinta- ja tiedonkäsittelytaitojani. Nämä taidot ovat arvokkaita työelämään siirtyessäni.

Yhteistyö toimeksiantajan, Minna Lappalaisen kanssa oli erittäin sujuvaa. Aktiivinen yhteydenpito ja heti alusta asti välillemme syntynyt hyvä vuorovaikutussuhde mahdollistivat onnistuneen prosessin, joka eteni johdonmukaisesti ja asetetut tavoitteet pystyttiin saavuttamaan.

Opinnäytetyöni valmistumisaikataulu venyi muutamalla kuukaudella suunnitellusta. Tutkimus toteutettiin kuitenkin ajallaan ja siitä saadut, vielä käsittelemättömät tulokset päätyivät Minna Lappalaisen käyttöön heti tuoreeltaan. Tämän raportin myötä hän saa käyttöönsä myös analysoidut tutkimustulokset.

Työni on nyt tehty, mutta tästä se kaikki vasta alkaa. Onnea matkaan, laulupiirtäminen!

LÄHTEET

- Ahonen, H. 1997. Löytöretki itseen. 2. p. Helsinki: Kirjayhtymä.
- Airaksinen, K. (toim.) 1998. Innostu! Innosta! Helsinki: Kehitysyhteistyön palvelukeskus kepa.
- Barab, S. & Squire, K. 2004. Design-Based Research: Putting a Stake in the Ground. [Verkojulkaisu]. The Journal of the Learning Sciences, 13(1), 1–14. [Viitattu 9.4.2014]. Saatavana: <http://www.gerrystahl.net/teaching/winter12/reading3a.pdf>
- Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uud. p. Helsinki: Tammi.
- Huotari, P., Laitakari-Svärd, I., Laakko, J. & Koskinen, I. 2003. Käyttäjäkeskeinen suunnittelu: Käyttäjätiedon keruu, mallintaminen ja arviointi. Helsinki: Taideteollinen korkeakoulu.
- Jussila, M. 2013. Käyttäjälähtöistä kehittämistä tosielämän ympäristössä. Teoksessa: M. Merivirta (toim.) Tee-se-itse-yhdessä : käyttäjälähtöisyydellä ja Living Lab -toiminnalla kohti elävää Lappia. [Verkojulkaisu]. Tornio : Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. [Viitattu 21.9.2014]. Saatavana: http://www3.tokem.fi/kirjasto/tiedostot/Merivirta_B_4_2013.pdf
- Järvilehto, L. 2014. Hauskan oppimisen vallankumous. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Kananen, J. 2012. Kehittämistutkimus opinnäytetyönä: Kehittämistutkimuksen ja kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kinnunen, P., Penttilä, L., Rantala, J., Salonen, K. & Tervo, T. 2003. Innostuskirja. Nyt!: Sosiokulttuurisen toiminnan polunpäitä. Vantaa: Opintokeskus Kansalaisfoorumi.
- Kurki, L. 2000. Sosiokulttuurinen innostaminen: Muutoksen pedagogiikka. Tampere: Vastapaino.
- Krogstrup, H. 2004. Asiakaslähtöinen arviointi: Bikva-malli. [Verkojulkaisu]. Helsinki: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus STAKES. [Viitattu 13.4.2014]. Saatavana: <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/75625/bikva.pdf?sequence=1>

- Kähkönen, A-M. 2013. Laulupiirtämisen menetelmä puheterapeutin terapiavälineenä. Puheterapeutti-lehti (2), 20–22.
- KÄPI – Käyttäjälähtöisiä palveluja ikäihmisille. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: Forum Virium Helsinki. [Viitattu 22.9.2014]. Saatavana: <http://www.forumvirium.fi/hankealueet/innovaatioyhteisot/kapi-paattynyt>
- Lappalainen, M. 2012. Laulava Kynä: Laulupiirtämisen opas, nuotit ja leikit. Helsinki: Laulau Oy.
- Lappalainen, M. 2012. Laulava Kynä: Piirroslaulukirja + CD. Helsinki: Laulau Oy.
- Lappalainen, M. 2013. Toimitusjohtaja. Laulau Oy. Haastattelu 20.9.2013.
- Lassila, S. & Rantanen, T. (toim.) 2012. Käyttäjälähtöisyyttä oppimassa: SYMBIO Living Lab -hankkeen kokemuksia käyttäjälähtöisestä tapahtumatuotannosta. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: HAAGA HELIA ammattikorkeakoulu. [Viitattu 10.4.2014]. Saatavana: <http://www.haaga-helia.fi/sites/default/files/Kuvat-ja-liitteet/Palvelut/Julkaisut/kayttajalahtoisyyttaoppimassa.pdf>
- Laulau Oy. 2014. Laulupiirtäminen. [Ppt-esitys]. Julkaisematon.
- Laulau Oy. [Verkkosivusto]. [Viitattu 13.9.2014]. Saatavana: <http://laulau.fi/>
- Laulava kynä: Laululaukku-orkesteri. Lastentarha-lehti (1/13), 44.
- Laulupiirtämään! 2012. [Verkkolehtiartikkeli]. Musiikkikasvatuksen aikakauslehti Unisono (4), 26-28. [Viitattu 9.4.2014]. Saatavana: http://www.koulujenmusiikinopettajat.fi/documents/unisono_4_2012_2.pdf
- Lindroos, J-E. & Lohivesi, K. 2006. Onnistu strategiassa. 2. p. Helsinki: WSOYpro.
- Lohjan pilottiryhmä. 2014. Haastattelu 27.2.2014.
- Mikä on Living Lab? [Verkkosivu]. Living Labs. [Viitattu 21.9.2014]. Saatavana: <http://www.livinglabs.fi/mika-on-living-lab>
- Lowenfeld, V. 1959. Creative and mental growth. New York: Macmillan.
- Pääjoki, T. 2011. Lasten taiteellinen toimijuus. Teoksessa: E. Hujala & L. Turja (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus, 109–121.
- Tavaramerkkilehti. 15.5.2013. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: Patentti- ja rekisterihallitus PRH. [Viitattu 6.4.2014]. Saatavana: http://tavaramerkki.prh.fi/lehti/tm/Tavaramerkkilehti9_2013.pdf

Robson, C. 1995. Real world research: A resource for social scientists and practitioner-researchers. 5. p. Oxford: Blackwell.

Ronkainen, S., Pehkonen, L., Lindblom-Ylärinne, S. & Paavilainen, E. 2011. Tutkimuksen voimasanat. Helsinki: WSOYpro.

Tenkanen, T. 3.4.2014. Miesten määrä sosiaali- ja terveysalalla kasvaa. [Verkkolehtiartikkeli]. Kansan Uutiset. [Viitattu 21.9.2014]. Saatavana: <http://www.kansanuutiset.fi/uutiset/kotimaa/3147278/miesten-maara-sosiaali-ja-terveysalalla-kasvaa>

Tiedonkeruu. [Verkkosivusto]. Tilastokeskus. [Viitattu 17.9.2014]. Saatavana: <https://www.stat.fi/virsta/tkeruu/03/>

Tuulaniemi, J. 2011. Palvelumuotoilu. Helsinki: Talentum.

Venetpalo, A. & Tiihonen, M. 2012. Leikki lapsen kehityksen tukijana : alkuopettajien antamia merkityksiä leikistä lapsen kehityksen tukijana. [Verkkojulkaisu]. Rovaniemi: Lapin yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta, luokanopettajakoulutus. Pro gradu -työ. [Viitattu 14.9.2014]. Saatavana: <http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/74725/Venetpalo.Aino%20ja%20Tiihonen.Milla.pdf?sequence=1>

LIITTEET

Liite 1. Webropol-kysely

Liite 2. Webropol-kyselyn avaus 8.3.2014

Liite 3. "Vielä ehdit mukaan Vielä ehdit mukaan laulupiirtämisen käyttäjätutkimukseen" 21.3.2014

Liite 4. "Kiitos laulupiirtämisen käyttäjätutkimukseen osallistuneille!" 22.4.2014

Liite 5. Viesti puhelinhaastateltavaehdokkaille

Liite 6. Puhelinhaastattelun runko

LIITE 1 Webropol-kysely

Tervehdys!

Tämän kyselyn tarkoituksena on kerätä Laulupiirtämisen käyttökokemuksia, sen vaikutuksia lapsiin sekä kartoittaa menetelmän käyttäjien toiveita ja tarpeita menetelmän ja palveluiden kehittämistä ajatellen. Kysely on tarkoitettu lasten parissa työskenteleville ammattilaisille, jotka ovat käyttäneet tai kokeilleet menetelmää työssään.

Kysely on osa opinnäytetyötäni, joka käsittelee Laulupiirtämisen menetelmän käyttäjälähtöistä kehittämistä. Osallistumalla tutkimukseen olet mukana vaikuttamassa siihen, että menetelmää sekä siihen liittyviä palveluita ja materiaaleja kehitetään yhä paremmin erilaisia käyttäjätarpeita ja -ryhmiä palveleviksi.

Kyselyyn vastaaminen vie noin 10-15 minuuttia. Kysely on avoinna perjantaihin 28. maaliskuuta klo 23:59 saakka.

Kiitos jo etukäteen!

Keväisin terveisin,

Minna Piri
Opiskelija
Kulttuurituotanto, sosiokulttuurinen työ
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Puh. 040 5272 954
S-posti: minna.piri@seamk.fi

VASTAAJAN TAUSTATIEDOT**Ammatti:**

- ☐ Lastentarhanopettaja
☐ Erityislastentarhanopettaja
☐ Lastenhoitaja
☐ Luokanopettaja
☐ Erityisopettaja
☐ Varhaisiän musiikinopettaja
☐ Seurakunnan lapsityöntekijä
☐ Musiikinopettaja
☐ Puheterapeutti
☐ Musiikkiterapeutti
☐ Toimintaterapeutti
☐ Aikuiskouluttaja
☐ Opiskelija
☐ Jokin muu, mikä?

Ikä:

- ☐ Alle 20
☐ 20-30
☐ 31-40
☐ 41-50
☐ 51-60
☐ yli 60

Asuinpaikkakunta:**Mitä kautta olet saanut tietoa Laulupiirtämisen menetelmästä?**

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- ☐ Ystävä tai kollega
☐ Lehtiartikkeli
☐ Sähköinen uutiskirje
☐ Esite
☐ Lehtimainos
☐ Sosiaalinen media
☐ Laulau Oy:n nettisivut
☐ Muu Internet-sivu
☐ Esittely tai luento messuilla
☐ Opintojen yhteydessä
☐ Jostain muualta, mistä?

LAULUPIIRTÄMISEN KOULUTUKSET

Oletko osallistunut Laulupiirtämisen koulutukseen?

- ☐ Kyllä, olen osallistunut
☐ Ei, en ole osallistunut enkä näillä näkymin aio osallistua
☐ Ei, en ole osallistunut vielä, mutta olen kiinnostunut asiasta tai aikeissa osallistua

Mikäli olet osallistunut laulupiirtämisen koulutukseen, minkälainen kokemus se mielestäsi oli ja miten arvioisit sen onnistumista ja hyötyä itsellesi?

Onko kotipaikkakunnallasi tai lähiseudulla tarjolla Laulupiirtämisen koulutuksia?

- ☐ Kyllä
☐ Ei
☐ En tiedä

Jos toivot koulutusta paikkakunnallesi, minkälaisen tahon toivoisit sitä järjestävän?

LAULUPIIRTÄMISEN KÄYTTÖ

Kuinka usein olet käyttänyt menetelmää?

- ☐ Olen kokeillut 1-2 kertaa
☐ Käytän lähes päivittäin
☐ Käytän viikoittain
☐ Käytän noin kerran kuukaudessa
☐ Käytän satunnaisesti / harvemmin

Minkä ikäisten kanssa olet käyttänyt menetelmää?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- ☐ Alle 1-vuotiaat vauvat
☐ 1-3-vuotiaat
☐ 4-5-vuotiaat
☐ Esikouluikäiset
☐ Alkuopetus, 1-2 luokkalaiset
☐ 3-luokkalaiset tai vanhemmat alakoululaiset
☐ Alle kouluikäiset erityislapsen
☐ Kouluikäiset erityislapsen
☐ Muu ikäryhmä, mikä?

Toteutatko menetelmää:

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- ☐ Yhden lapsen kanssa
☐ Lapsiryhmän kanssa, ryhmän koko

Onko sinulla käytössäsi seuraavia Laulupiirtämisen menetelmämateriaaleja?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- ☐ Laulava Kynä – Laulupiirtämisen opas, nuotit ja leikit –kirja
- ☐ Laulava Kynä – Piirroslaulukirja
- ☐ Laulava Kynä –CD
- ☐ Printteinä tai sähköisinä saatuja koulutusmateriaaleja

Minkälaisia välineitä olet käyttänyt Laulupiirtämisessä?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- ☐ Laulava Kynä -cd
- ☐ Muut cd-levyt
- ☐ Laulupiirtäminen ilman säestystä
- ☐ Säestyssoitin
- ☐ Rytmisoittimet
- ☐ Valkotaulu
- ☐ Liitutaulu
- ☐ Erikokoiset piirustuspaperit
- ☐ Rullapaperi piirtämisalueena
- ☐ Hiekka, lumi, asfaltti tai muu materiaali ulkona
- ☐ Väriliidut
- ☐ Tussit
- ☐ Lyijykynät tai puuvärit
- ☐ Sormivärit, vesivärit tai askarteluvärit
- ☐ Laulava Kynä -kirjojen laulukuvat
- ☐ Kommunikaatiokuvat
- ☐ Kommunikaatiokansio
- ☐ Toimintataulut
- ☐ Viittomat
- ☐ Puhelaite
- ☐ Jokin muu, mikä?

Minkälaisia työtapoja olet käyttänyt Laulupiirtämisessä?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- ☐ Laulupiirrän itse lapselle/lapsille
- ☐ Lapsi/lapset laulupiirtävät kanssani
- ☐ En piirrä itse, lapsi/lapset laulupiirtävät
- ☐ Ilmaan piirtäminen
- ☐ Kehoon piirtäminen
- ☐ Omalle paperille piirtäminen
- ☐ Yhteiselle, isolle paperille piirtäminen
- ☐ Vuorovaikutusleikki
- ☐ Valmiisiin tarinoihin laulupiirtäminen
- ☐ Luova tarinankerronta
- ☐ Piirtämislaulujen sepittäminen
- ☐ Liikunta ja kehon käyttö
- ☐ Laulupiirtämisimprovisaatio
- ☐ Eri työtapoja yhdistäen kokonaisia laulupiirtämistuokioita
- ☐ Jokin muu, mikä?

Millä muilla työtapoilla tai välineillä mahdollisesti myös toteutat Laulupiirtämistä?

Voit halutessasi täsmentää yllä mainittuja työtapoja ja välineitä.

Minkälaisissa yhteyksissä olet käyttänyt Laulupiirtämistä?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- ☐ Omana laulupiirtämistuokionaan
- ☐ Terapia- ja kuntoutustyössä
- ☐ Muiden opetussisältöjen tukena
- ☐ Musiikkitunnilla / -tuokiossa
- ☐ Kuvataidetunnilla / -tuokiossa
- ☐ Tarinatuokiossa
- ☐ Pienryhmätoiminnassa
- ☐ Aamupiirissä
- ☐ Siirtymätilanteissa
- ☐ Lepohetkellä
- ☐ Liikunnassa
- ☐ Ulkona tai retkellä
- ☐ Lasten ja vanhempien yhteisenä toimintana
- ☐ Tukitoimintana jollekin lapselle
- ☐ Pieninä tartu hetkeen -välipaloina muun toiminnan ohessa

Jos sinulla tulee mieleen muita tilanteita tai yhteyksiä, joissa olet käyttänyt menetelmää tai haluat täsmentää yllä mainittuja, voit kirjata niitä tähän:

Oletko käyttänyt Laulupiirtämistä harjoittamaan jotakin tiettyä taitoa?

- ☐ Kyllä, olen käyttänyt
- ☐ Ei, en ole käyttänyt

Jos vastasit kyllä, minkälaisen taitojen harjoittamiseen olet käyttänyt menetelmää?

*Aiotko käyttää Laulupiirtämistä toimintamuotona myös jatkossa?
Onko sinulla joitain suunnitelmia menetelmän käytön suhteen, minkälaisia?*

Esimerkiksi työtavat, välineet, käyttötilanteet, osaamisen kehittäminen jne.

VAIKUTUKSET LAPSIIN – MENETELMÄN KÄYTTÖKOKEMUKSIA

Arvioi Laulupiirtämisen positiivisia vaikutuksia lapseen eri oppimisen alueilla ja tilanteissa.

Mikäli sinulla ei ole omaehtoista pidempää kokemusta, arvioi kokemuksesi tai tietämyksesi pohjalta.

1=ei lainkaan positiivista vaikutusta, 5=erittäin paljon positiivista vaikutusta

	1	2	3	4	5
Keskittyminen ja tarkkaavaisuus	☐	☐	☐	☐	☐
Sitoutuminen yhteiseen toimintaan	☐	☐	☐	☐	☐
Vuorovaikutus	☐	☐	☐	☐	☐
Onnistumisen kokemukset	☐	☐	☐	☐	☐
Ryhmätyöskentely	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteishenki	☐	☐	☐	☐	☐
Erilaisuuden hyväksyminen	☐	☐	☐	☐	☐
Osallistuminen	☐	☐	☐	☐	☐
Piirtämistäidot	☐	☐	☐	☐	☐
Visuaalisen hahmottamisen taidot	☐	☐	☐	☐	☐
Motoriikka	☐	☐	☐	☐	☐
Kynän käyttö	☐	☐	☐	☐	☐
Kielelliset taidot yleisesti	☐	☐	☐	☐	☐
Kielen ja sanojen ymmärtäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kielen tuottaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Äänen tuottaminen, ääntely	☐	☐	☐	☐	☐
Tarinankerronta-aktiivisuus	☐	☐	☐	☐	☐
Luova ilmaisu	☐	☐	☐	☐	☐
Itsetunto	☐	☐	☐	☐	☐
Oppisisältöjen omaksuminen (sisällöt, joihin Laulupiirtäminen liittyy)	☐	☐	☐	☐	☐
Oppimismotivaatio	☐	☐	☐	☐	☐
Lapsen/lasten huomion saaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Lohduttaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Rauhoittaminen ja rentouttaminen	☐	☐	☐	☐	☐

Oletko huomannut laulupiirtämisellä joitain kielteisiä vaikutuksia?

Esimerkiksi joillain tietyillä lapsilla tai muuten.

Halutessasi voit kertoa tähän vapaamuotoisesti, minkälaisia vaikutuksia Laulupiirtämisellä on ollut lapsiin, joiden kanssa työskentelet.

LAULUPIIRTÄMISEN JATKOKEHITYS – UUDET MATERIAALIT JA PALVELUT

Laulupiirtämisen menetelmää sekä sen materiaaleja ja palveluita pyritään kehittämään käyttäjä- ja tarvelähtöisesti, jotta menetelmä palvelisi mahdollisimman hyvin erilaisia käyttötilanteita ja käyttäjäryhmiä. Laulupiirtämisen menetelmän käytön tueksi ollaan kehittämässä mm. verkkoympäristössä toimivaa palvelukokonaisuutta. Palvelu tulee sisältämään mm. ison määrän lauluja äänikuvineen, nuotteineen ja kuvineen sekä artikkeleita menetelmän käyttöön ja työtapoihin liittyen. Jatkossa tavoitteena saada palveluun myös opetusvideoita sekä interaktiivista sisältöä. Palvelun sisällöt ovat sidoksissa koulutuskokonaisuuksiin. Seuraavat kysymykset liittyvät kehitteillä oleviin palveluihin ja sisältöihin.

Valitse seuraavista vaihtoehtoista:

	Kyllä	Ei	En tiedä
Onko työpaikallasi käytettävissä kannettavaa tietokonetta tai tablettia (esim. iPad)?	☐	☐	☐
Onko työpaikallasi Internet-yhteyttä?	☐	☐	☐
Toimiiko työpaikkasi Internet-yhteys myös tiloissa, joissa toimit lasten kanssa?	☐	☐	☐

Arvioi Internetin roolia ammatillisena tiedonhankintakanavana ja työvälineenä sinulle.

- ☐ Hyvin mieluisa ja luonteva
☐ Melko luonteva
☐ Ei kovin mieluisa, mutta käytän aina välillä
☐ Pysin välttämästä, jos mahdollista
☐ En käytä

Seuraavassa on listattu mahdollisia tulevia laulupiirtämisen menetelmään liittyviä sisältöjä ja palveluita. Arvioi, kuinka kiinnostavina pidät niitä itsellesi.

1=ei lainkaan kiinnostava, 5=hyvin kiinnostava

	1	2	3	4	5
Piirtämislaulujen äänitiedostot (ne joista ei ole vielä äänitettä CD:n muodossa)	☐	☐	☐	☐	☐
Uudet piirtämislaulut	☐	☐	☐	☐	☐
Helpompia lauluja ja piirroksia	☐	☐	☐	☐	☐
Haastavampia lauluja ja piirroksia	☐	☐	☐	☐	☐
Esittäviä hahmokuvia tukevia lauluja	☐	☐	☐	☐	☐
Ei-esittävää piirtämistä tukevia lauluja	☐	☐	☐	☐	☐
Piirtämislaulujen karaokeversiot (ilman laulua)	☐	☐	☐	☐	☐
Vuorovaikutusleikin työtapoja laulupiirtäen	☐	☐	☐	☐	☐
Valmiit laulupiirtämistarinat	☐	☐	☐	☐	☐
Valmiit tuokiokokonaisuudet	☐	☐	☐	☐	☐
Erityislapsinäkökulmaa	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunikaatiokuvia	☐	☐	☐	☐	☐
Toimintatauluja menetelmän käytön tueksi	☐	☐	☐	☐	☐
Viittomaohjeita lauluihin	☐	☐	☐	☐	☐
Opetusvideoita internetiin	☐	☐	☐	☐	☐
Laajempi koulutuskokonaisuus	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutuksen jälkeinen tuki menetelmän käytössä	☐	☐	☐	☐	☐
Ajoittaiset vinkkirjeet, jotka motivoivat ja herättelevät menetelmän käyttöön	☐	☐	☐	☐	☐
Internetissä toimiva materiaalipankki ja sisältöpalvelu	☐	☐	☐	☐	☐
Piirtämislaulut soitettavissa suoraan Internetissä toimivan sähköisen materiaalipankin soittolistasta	☐	☐	☐	☐	☐
Keskustelupalsta kokemusten vaihdolle	☐	☐	☐	☐	☐
Menetelmän käyttökokemuksia erilaisista ammattilaisista ja erilaisten lasten kanssa	☐	☐	☐	☐	☐

Kerro halutessasi vielä vapaamuotoisesti toiveita ja tarpeita menetelmän jatkokehittämiselle.

SUURI KIITOS KUN OSALLISTUIT KYSELYYN!

Kyselyyn vastaajana sinun on mahdollisuus osallistua 100 euron lahjakortin arvontaan. Lahjakortin voi käyttää Laulau Oy:n (<http://laulau.fi/>) materiaaleihin tai koulutuspalveluihin ja se on voimassa vuoden myöntämispäivästä.

*Täytä alle nimesi ja yhteystietosi, niin olet mukana arvonnassa!
(Emme käytä henkilötietojasi tutkimustiedon analysointiin.)*

Etunimi

Sukunimi

Puhelin

Sähköposti

LIITE 2 Webropol-kyselyn avaus 8.3.2014

Hei!

Kulttuurituotannon, musiikkipainotteisen sosiokulttuurisen linjan opiskelija Minna Piri tekee opinnäytetyötä laulupiirtämisen menetelmän käyttäjälähtöisestä kehittämisestä. Osana opinnäytetyötään hän toteuttaa kyselytutkimuksen, jonka tavoitteena on kerätä käyttäjäkokemuksia menetelmän käytöstä ja sen vaikutuksista lapsiin sekä tietoa käyttäjien toiveista ja tarpeista menetelmän kehittämiseksi edelleen. Tutkimus on osa laulupiirtämisen menetelmän sekä siihen liittyvien materiaalien, koulutusten ja palveluiden kehitystyötä.

Mikäli sinulla on omakohtaista kokemusta laulupiirtämisen menetelmän käytöstä lasten (tai muun erityisryhmän kanssa), olemme hyvin kiitollisia, jos käytät hetken aikaa ottaaksesi osaa kyselytutkimukseen. Vastausaikaa on kaksi viikkoa, su 23.3. saakka. Kyselyyn vastaaminen vie noin 10-15 minuuttia.

Arvomme kaikkien kyselyyn osallistuneiden, yhteystietonsa jättäneiden kesken 100 euron arvoisen lahjakortin. Lahjakortin voi käyttää Laulau Oy:n (www.laulau.fi) materiaaleihin tai koulutuspalveluihin ja se on voimassa vuoden myöntämispäivästä. Tutkimuksen yhteydessä jättämiäsi yhteystietoja ei tulla käyttämään tutkimustiedon analysointiin. Voit halutessasi osallistua tutkimukseen myös anonyyminä.

Kyselylomake löytyy täältä:

<https://www.webropol-surveys.com/S/7776983FFFEBA1E.par>

Kiitos jo etukäteen arvokkaasta panoksestasi tutkimukseen ja menetelmän kehitystyöhön!

Minna Lappalainen
menetelmän kehittäjä
Laulau Oy

Minna Piri
Opiskelija
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

LIITE 3 ”Vielä ehdit mukaan Vielä ehdit mukaan laulupiirtämisen käyttäjätutkimukseen” 21.3.2014

Vielä ehdit mukaan laulupiirtämisen käyttäjätutkimukseen

Olemme saaneet ilahduttavan paljon vastauksia laulupiirtämisen käyttäjäkokemuksia sekä menetelmän käyttäjien erilaisia tarpeita selvittävään tutkimukseen, joka on osa Seinäjoen ammattikorkeakoulun opiskelija Minna Pirin opinnäytetyötä. Sydämellinen kiitos kaikille osallistuneille!

Mikäli sinulla on omakohtaisia kokemuksia menetelmän käytöstä, mutta et ole ehtinyt vielä osallistua, on tähän mahdollisuus vielä ensi viikon perjantaihin eli 28.3. asti. Arvomme kaikkien osallistuneiden (ja yhteystietonsa jättäneiden) kesken 100 euron lahjakortin, jonka voi käyttää Laulaun materiaaleihin tai koulutuspalveluihin. Emme käytä nimitietoja tutkimusanalysointiin, mutta voit osallistua myös anonyymisti.

Kyselyyn pääset [tästä >>](#)

LIITE 4 ”Kiitos laulupiirtämisen käyttäjätutkimukseen osallistuneille!”**22.4.2014****Kiitos laulupiirtämisen käyttäjätutkimukseen osallistuneille!**

Keväällä toteutettuun laulupiirtämisen käyttäjätutkimukseen osallistui upeat 133 menetelmän käyttäjää. Tutkimus on osa Seinäjoen amk:n opiskelija Minna Pirin työn alla olevaa opinnäytetyötä, joka käsittelee laulupiirtämisen menetelmän kehittämistä. SYDÄMELLINEN KIITOS KAIKILLE TUTKIMUKSEEN OSALLISTUNEILLE!!

Kerromme tutkimustuloksista laajemmin Laulaun uutiskirjeessä, kun opinnäytetyö valmistuu.

Onnetar suosi Raija Latvalaa

Tutkimukseen osallistuneiden kesken arvottiin 100 euron Laulau-lahjakortti, jonka voitti Raija Latvala Vesilahdelta. Onnea Raijalle!!

LIITE 5 Viesti puhelinhaastateltavaehdokkaille

Hei!

Olen Seinäjoen ammattikorkeakoulun opiskelija Minna Piri ja teen opinnäytetyötä Laulupiirtämisen käyttäjälähtöisestä kehittämisestä. Olen tekemässä seuraavien viikkojen aikana puhelinhaastatteluja Laulupiirtämisen käyttökokemuksista.

Olemme koonneet menetelmän kehittäjän Minna Lappalaisen kanssa ammattilaisia eri aloilta, joilla saattaisi olla kokemusta Laulupiirtämisen käytöstä. Tiedustelenkin nyt, onko sinulla kokemusta Laulupiirtämisestä ja olisitko kiinnostunut osallistumaan tällaiseen menetelmän kehitykseen vaikuttavaan tutkimukseen?

Olet saattanut jo vastata laatimaani Laulupiirtämistä koskevaan sähköiseen kyselyyn, joka on parhaillaan käynnissä. Se ei kuitenkaan haittaa, sillä puhelinhaastattelussa keskitytään vielä syvemmin menetelmän käyttökokemuksiin ja siihen, millaisia vaikutuksia menetelmällä on ollut kohderyhmiin, esimerkiksi lapsiin.

Puhelinhaastattelu vie 10-15 minuuttia ja se voidaan tehdä sopimuksen mukaan joko päivä- tai ilta-aikaan. Jos olet kiinnostunut osallistumaan puhelinhaastatteluun, vastaathan tähän sähköpostiviestiin, niin sovitaan tarkemmin haastattelun ajankohdasta.

Aurinkoisin terveisin,

Minna Piri
Seinäjoen ammattikorkeakoulu, kulttuurituotannon ko.
Puh: 040-5272954
S-posti: minna.piri@seamk.fi

LIITE 6 Puhelinhaastattelun runko

Keskeiset teemat ja kysymykset

Käytätkö menetelmää yksittäisen henkilön vai ryhmän kanssa? Ryhmän koko?

Kuinka pitkään menetelmä on ollut käytössäsi? Kuinka usein käytät menetelmää?

Millaisissa tilanteissa käytät menetelmää?

Kertoisitko ns. mutu-tuntumaa menetelmästä, eli

- Miltä menetelmän käyttö on tuntunut?
- Kuinka menetelmä on soveltunut omaan työhön ja omiin tavoitteisiin?

Mitkä tekijät menetelmässä ovat tuntuneet

- toimivilta / mieluisilta
- ei niinkään toimivilta / mieluisilta
- Mitkä ovat olleet olennaisia elementtejä / avainjuttuja, onnistumisen kokemusten saavuttamiseksi

Kerro vapaasti konkreettisia onnistumisen kokemuksista ja positiivisista vaikutuksista lapsiin

- Millaisia esimerkkejä nousee päällimmäisenä mieleen?

Onko menetelmän käytöllä ollut jotain negatiivisia vaikutuksia? Onko tullut jotain negatiivisia kokemuksia?